



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

לפני כבוד השופט גרשון גונטובניק

התובעים

1. אבי אוחיון
 2. אופיר כהן
 3. אסף צרויה
 4. מור אוזן
 5. מתן דרור
 6. עידן שניאור
 7. רוניס כרמי
 8. שמעון יחיא
 9. תמיר צור
 10. דולב רם
 11. פנ חזות
- ע"י ב"כ עו"ד שחר אשר כהן

נגד

הנתבעת

עילם – עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים
 ע"י ב"כ עוה"ד רועי בלכר ונופר פפר
 קריספין רובינשטיין בלכר קדוש ושות'

פסק דין

1
 2 עמותה גובה תמלוגים בגין שימוש של גופים שונים בזכויות מבצעים של מוסיקאים. אלה מייפים
 3 ידה לפעול בשמם ועבורם. והנה, כמה מהאומנים מעלים טענות בעניין התנהלותה הכספית של
 4 העמותה. הם עותרים לקבלת חשבונות הנוגעים בהם, בהתנהלותה הכספית הכללית של העמותה,
 5 וגם בכספים שמקבלים אמנים אחרים, צדדים שלישיים.

6 עד כמה חייבת העמותה בדיווח כלפי האומנים? כיצד מקרינים על שאלה זו דיני השליחות
 7 והנאמנות, ובמובן העמוק יותר – דיני האמונות? אלה הן השאלות המרכזיות העומדות להכרעה.

8 רקע

- 9 1. עילם – עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים (להלן: **עילם**, **העמותה** או **הנתבעת**)
- 10 היא עמותה שלא למטרת רווח, שהוקמה בשנת 1986 ופועלת בהתאם לחוק זכויות מבצעים
- 11 ומשדרים, התשמ"ד-1984 (להלן: **החוק** או **חוק זכויות מבצעים**) לטובתם של נגנים, מנצחים
- 12 ותזמורות ישראלים.





בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 החוק מגדיר "מבצע" כ"אדם המבצע במשחק, בשירה, בנגינה, במחול או בדרך אחרת, יצירה
- 2 ספרותית, אמנותית, דרמטית או מוסיקלית;" (סעיף 1). ובהמשך לכך "מבצע זכאי לתמלוג
- 3 ראוי על השמעה או הצגה של ביצועו" (סעיף 3א).
- 4 על מנת לאפשר גבייה אפקטיבית של התמלוגים, קובע החוק כי אלה "ישולמו לאירגון
- 5 תמלוגים המייצג את המספר הגדול ביותר של מבצעים ובעלי זכויות מבצעים" (סעיף 3א(ב)).
- 6 זה יעביר "את התמלוגים גם למבצעים ולבעלי זכויות מבצעים שאינם חברים בו, באופן
- 7 שיקבע שר המשפטים באישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת" (סעיף 3א(ג)).
- 8 2. עיקר פעולתה של עילם הוא בגביית תשלומים ותמלוגים. אלה נגבים בשל שימוש שנעשה על
- 9 ידי גורמים שונים בזכויות המבצעים של הנגנים והמנצחים – המוסיקאים. ציבור המוסיקאים
- 10 מוסר לה ייפויי כוח וטופסי העברת זכויות המאפשרים את פעולתה בשם.
- 11 בכל הנוגע בגבייה מגופי שידור, תחנות רדיו וחברות סלולר, הגבייה נעשית על ידי העמותה
- 12 באופן עצמאי. היא נותנת, בשם המוסיקאים, את הסכמתם לביצוע שידוריהם, באמצעות מתן
- 13 "רישיון שמירה" לכל גוף שידור, שמקנה לו רישיון לא בלעדי לעשות שימוש בביצועים כנגד
- 14 תשלום מוסכם.
- 15 ובכל הנוגע בגבייה מבתי עסק בעבור השמעה או הצגה של ביצועי המוסיקאים, העמותה
- 16 פועלת יחד עם ארגון זכויות המבצעים המייצגים את השחקנים והזמרים – אשכולות, החברה
- 17 לזכויות מבצעים של אמני ישראל (להלן: **אשכולות**), במסגרת שותפות רשומה הנקראת
- 18 **אשל"ם**. אשל"ם היא ארגון התמלוגים היציג של המבצעים בישראל, כמשמעותו בסעיף
- 19 3א(ב) לחוק.
- 20 והתשלומים שהיא מקבלת מחולקים על ידי מידי שנה למוסיקאים השונים, בניכוי ההוצאות
- 21 הדרושות לפעילותה.
- 22 3. התובעים הם נגנים, הפועלים בבמת התרבות הישראלית. הם מנגנים ומבצעים יחד עם גדולי
- 23 הזמרים שלנו. הם מציינים כי השירים, שבביצועם הם משתתפים, זוכים להשמעות מרובות,
- 24 ומכאן שהם צריכים לקבל תמלוגים גבוהים, אלא שהרושם שהתקבל על ידם הוא שהתמלוגים
- 25 הניתנים בפועל הם בהיקף נמוך.
- 26 4. על רקע זה הם פנו (ביום 28.10.21) במכתב הנושא את הכותרת "דרישת אומנים מבצעים
- 27 לבדיקת עמלות" (נספח 2 לכתב התביעה). במכתב הם ביקשו לקבל את רשימת כל מקבלי
- 28 השכר בעמותה, ופרטים לגבי שכרם; פירוט לגבי הוצאות העמותה; ואת נתוני הגבייה מתחנות
- 29 הרדיו, מערוצי סלולר, מאולמות שמחה, ומבתי העסק.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 בנוסף התבקש פירוט רשימת 50 הנגנים בעלי ההכנסה הגבוהה ביותר, ולגבי "חלוקת הזהב",
2 קרי העברות כספיות הנעשות לנגנים הוותיקים. עוד התבקשה הנוסחה לחלוקת ההכנסות
3 ממקורות ההכנסה הנזכרים.
- 4 5. תשובת עילם התקבלה ביום 15.11.21 (נספח 3 לכתב התביעה). היא ניתנה על ידי המנכ"ל
5 שלה, מר דוד גוטפריד. בתשובה נכתב כי:
6 **אציין, כי עילם הינה גוף התמלוגים היחיד בישראל שבהיותו**
7 **עמותה, חייב בשקיפות לפי החוק ואת כל הנתונים שלגביהם נדרשת**
8 **שקיפות – יכול כל דכפין למצוא באתר GUIDESTAR.**
9 **מעבר לנתונים אלו, כל שאר ענייניה ונתוניה של העמותה הם נתונים**
10 **פנימיים שאין לאיש, פרט לחברים בעמותה ולהנהלתה גישה**
11 **אליהם.**
12 **מרשיך אינם חברים בעמותה אלא מקבלי שירותים בה. הם מסרו**
13 **לעמותה כתב העברת זכויות המאפשר לה לגבות עבורם תמלוגים**
14 **מכל העושים שימוש בביצועיהם בשידוריהם.**
15 **אי לכך, אין למרשיך כל זכות להעמיד עצמם כפקחים על התנהלות**
16 **העמותה ולדרוש נתונים כלשהם פרט לנתוני התמלוגים השנתיים**
17 **המגיעים לכל אחד מהם. נתונים אלו מקבלים מרשיך כולם מידי**
18 **שנה יחד עם תשלום תמלוגיהם. נשלח אליהם כל שנה דו"ח המפרט**
19 **את השמעות ביצועיהם והמתייחס לשנה שעברה קיבלו את**
20 **התמלוגים.**
21 **אם יש למי מהם שאלה הנוגעת לתמלוגיו הוא – נשמח לענות לו, אך**
22 **כאמור – אין לו כל מעמד או כל זכות לדרוש כל נתון אחר כגון אלו**
23 **שדרשת לקבל בשמם** [ההדגשות הוספו].
- 24 בסיום התשובה נכתב כי בהתאם לתקנון העמותה יכולים הפונים למשוך את כתב העברת
25 הזכויות שלהם, וכך היא תפסיק לשרת אותם, והם יהיו חופשיים לגבות תמלוגיהם בעצמם.
26 עוד הועלתה האפשרות כי הפונים יקימו הם גוף משלהם, שיטפל באיסוף ובחלוקת תמלוגיהם.
- 27 6. על רקע זה הוגשה התובענה הנוכחית, המוגדרת כתביעה למתן חשבונות. התובעים עותרים
28 לחייב את הנתבעת למסור להם את המידע והנתונים הבאים:
29 א) רשימת כל מקבלי השכר בעילם, שכרם והסכומים שקיבלו במהלך 7 השנים האחרונות,
30 בצירוף אסמכתאות.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 (ב) רשימת כל ההוצאות של עילם ב-7 השנים האחרונות בצירוף אסמכתאות.
- 2 (ג) כל נתוני האמת של הגביה מתחנות הרדיו, נתוני החלוקה, והאסמכתאות להעברת
- 3 הכספים מתחנות הרדיו אל התובעים.
- 4 (ד) כל נתוני האמת של הגביה מערוצי הסלולר השונים, נתוני החלוקה, והאסמכתאות
- 5 להעברת הכספים מתחנות הרדיו אל התובעים.
- 6 (ה) כל נתוני האמת של הגביה מאולמות השמחה השונים, נתוני החלוקה, והאסמכתאות
- 7 להעברת הכספים מתחנות הרדיו אל התובעים.
- 8 (ו) כל נתוני האמת של הגביה מבתי העסק השונים, נתוני החלוקה, והאסמכתאות להעברת
- 9 הכספים מתחנות הרדיו אל התובעים.
- 10 (ז) רשימת 50 הנגנים, בעלי ההכנסה הגבוהה ביותר בעמותה.
- 11 (ח) נתוני "חלוקת הזהב" לנגנים ותיקים, הקריטריונים לחלוקה, ורשימת הזכאים לחלוקה
- 12 בצירוף אסמכתאות לחלוקה בפועל.
- 13 (ט) הנוסחה לחלוקת ההכנסות ממקורות ההכנסה השונים, לאומנים, בכל אחד ממקורות
- 14 ההכנסה הנזכרים.
- 15 ועוד ציינו התובעים כי אחד מהם, כשפנה לעמותה לקבל מידע, קיבל לפתע כספים ללא פירוט
- 16 או הסבר. על כן הם חוששים כי הנתבעת מחזיקה כספים שלא אמורים להיות ברשותה, והיא
- 17 מנסה להסתירם. גם בתצהירים שהוגשו מטעם התובעים הועלו טענות לאי סדרים כספיים
- 18 כאלה ואחרים.

התפתחויות דיוניות

- 19
- 20 7. בכתב הגנתה ציינה הנתבעת כי התובעים אינם זכאים לקבל חלק ניכר מהמסמכים שהם
- 21 עותרים לקבלם. יחד עם זאת, ולפנים משורת הדין, העבירה להם עילם את רוב המסמכים
- 22 המבוקשים על ידם.
- 23 ועדיין, לא הועברו להם שני נתונים: פירוט שמות 50 הנגנים שקיבלו את התשלומים הגבוהים
- 24 ביותר בעבור ביצועיהם, ורשימת מקבלי "תגמולי הזהב". הטעם לדבר נעוץ בכך שהעברת
- 25 המידע תפגע בפרטיות של צדדים שלישיים. כן הועברו לעיונם הקריטריונים לחלוקת תגמולי
- 26 הזהב.





בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 22-02-35652 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

1 הוסיפה הנתבעת וציינה כי לאור זאת הציעה לתובעים שלא לעמוד על כתב תביעתם, אך אלה
2 סירבו.

3 8. מטעם התובעים הגישו תצהירים ה"ה מתן דרור, אסף צרויה ותמיר צור. מטעם הנתבעת הגיש
4 תצהיר מר אדיר וישניה, המנכ"ל הנוכחי של הנתבעת. התקיימה ישיבת הוכחות אחת. בפתח
5 הישיבה הודיע ב"כ הנתבעת כי היא מוותרת על חקירת המצהירים מטעם הנתבעת. המצהיר
6 מטעם הנתבעת נחקר על אודות תצהירו. הצדדים הגישו סיכומיהם והגיעה עת ההכרעה.

7 טענות הצדדים

8 9. אציג בחלק זה את תמצית טענות הצדדים. אתייחס בהמשך לטענות נוספות שהעלו. בשאר לא
9 מצאתי צידוק לסטות מהתוצאה אליה הגעתי.

10 טענות התובעים

11 10. התובעים טוענים כי עילם היא שלוחה שלהם ופועלת עבורם בנאמנות. מכאן שכל מידע
12 המתקבל על ידה שייך להם. על רקע בין התובעים לנתבעת מתקיימים יחסי נאמנות בהתאם
13 לחוק הנאמנות, התשל"ט-1979 (להלן: **חוק הנאמנות**), וכן יחסי שליחות מכוח חוק השליחות,
14 התשכ"ה-1965 (להלן: **חוק השליחות**). הנתבעת הכירה למעשה בזכותם של התובעים לקבל
15 מידע, שעה שהעבירה להם נתונים שונים, ואין יסוד לטענה שהדבר נעשה לפנים משורת הדין.

16 הנתבעת מנסה להתחמק ממסירת חלק מהנתונים לאור הקמת שותפות רשומה (אשל"ם)
17 שהוקמה באופן חשוד בשנת 2023, לאחר הגשת התביעה. היא מסבירה כי בשותפות בין
18 הנתבעת ובין חברת אשכולות נחתם הסכם סודיות, ולכן אין היא יכולה למסור את המידע.
19 אלא שההסכם לא הוצג, ומכל מקום ההתחייבות לסודיות בטלה בשים לב למחויבויות של
20 הנתבעת כלפי התובעים.

21 בנוסף, אין לקבל את הטענה שאין למסור מידע לגבי האומנים המושמעים ביותר, או לגבי אלה
22 הנהנים מחלוקת הזהב. ניתן היה להתגבר על שיקולי הפרטיות שהעלתה הנתבעת בשים לב
23 להצעת התובעים, כי יקבלו לרשותם את רשימת האומנים לצורכי ההליך הנוכחי בלבד, אך
24 הנתבעת התנגדה להצעה שלא כדין.

25 11. יש לתובעים זכות תביעה ברורה וישירה לכספים המוחזקים על ידי הנתבעת, בנאמנות עבורם,
26 ולכן זכותם גם לדעת על אודותיהם. התובעים העלו שורה של אי התאמות בין כמות ההשמעות
27 של היצירות שבגינה קיבלו תשלומים, ובין כמות ההשמעות האמיתית. ניתן ללמוד זאת
28 מההשוואה בין הדוחות שהציגה עילם ובין הדוחות של אקו"ם (אגודת קומפוזיטורים
29 מחברים ומו"לים למוסיקה בישראל) (להלן: **אקו"ם**). מדובר אפוא בהשמטה מגמתית של



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 מאות אחוזים בהיקף ההשמעות.
- 2 כך, אסף צרויה קיבל תמלוגים בגין שנת 2018 בסך של כ-35 אלף ₪, ואחרי שהציג לסמנכ"ל
3 העמותה (מר מנחם) את הבדיקות שערך הועברו לחשבונו כ-20 אלף ₪ נוספים; הוא גם מצא
4 פערים משמעותיים ביותר בין נתוני ההשמעות שבידי עילם ובין אלה שפרסמה אקו"ם.
5 ובנוסף, העמותה שילמה למר צור עוד 130 אלף ₪ המשקפים חוסרים בגין אפיק הסלולר לבדו.
6 ומר דרור הצהיר כי ביצע השוואה מקיפה בין נתוני עילם ובין דוחות אקו"ם. בדיקה זו העלתה
7 פערים ניכרים ביותר, וכשפנה בנושא למר מנחם קיבל תשלום בן כ-21.5 אלף ₪, ללא הסבר.
- 8 12. הנתבעת ויתרה על העד המרכזי, שאמור היה להעיד מטעמה, סמנכ"ל העמותה מר מנחם. הוא
9 זה שטיפל בהשלמות כספיות לאחר שפנו אליו התובעים. הוא גם אמר היה להעיד בשים לב
10 לרשימת העדים שהציגה הנתבעת בראשית הדרך. והנה, הנתבעת בחרה שלא להגיש תצהיר
11 מטעמו או לזמנו לעדות. דבר זה מראה כי עדותו הייתה פועלת לרעתה אם אכן היה מעיד.
- 12 בנוסף, התובעת ויתרה על חקירתם של המצהירים מטעם התובעים (אסף צרויה, מתן דרור
13 ותמיר צור) ומכאן שיש לקבל את מלוא הטענות והעובדות המופיעות בתצהירים אלה, ובכלל
14 זה לאי סדרים כספיים כאמור.
- 15 עילם הצדיקה את התנהלותה הדיונית בכך שעל הפרק תביעה לקבלת חשבונות, אך אין לקבל
16 הסבר זה. זאת שכן הנתונים העובדתיים שבתצהירים משקפים את מערכת היחסים שבין
17 הצדדים, אותה יש לקחת בחשבון.
- 18 13. בנוסף ציינו התובעים כי נתונים רבים שהועברו אליהם לא עונים כלל על דרישות התביעה,
19 אינם קבילים, ולוקים בחוסר אמינות קיצוני. הם מצביעים על פערים העולים מהם, לשיטתם,
20 וכן טוענים שחלק מהם הוגש באופן פסול ראייתי, שלא באמצעות עורכם. אי הסדרים לובנו
21 מול מר מנחם, כאמור, אך זה לא הובא לעדות, ואילו המנכ"ל הנוכחי של הנתבעת לא בקיא
22 בפרטים באופן אישי. בנוסף נעשה שימוש גורף ולא ראוי על ידי הנתבעת בטענות סודיות
23 ופרטיות כדי להימנע ממסירת מידע חשוב.
- 24 14. על רקע כל אלה טוענים התובעים שזכותם לקבל את המידע הנתבע על ידם, תוך התייחסות
25 פרטנית לכל רכיב ורכיב. בנוסף, יש לחייב את הנתבעת בהוצאותיהם.
- 26 **טענות הנתבעת**
- 27 15. הנתבעת מציינת כי היא רשומה ברשם העמותות, ומפוקחת באופן שוטף על ידו. כבר בראשית
28 הדרך היא הייתה מוכנה להעביר את המסמכים המבוקשים למעט רשימת 50 הנגנים
29 המתוגמלים ביותר ואלה המקבלים תמלוגי זהב. היא אכן העבירה המסמכים, והצדדים



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 סיכמו להידבר לגבי הנקודות שיוותרו שנויות במחלוקת. והנה התובעים לא שלחו דרישות
2 נוספות להשלמת העברת המסמכים, ותחת זאת מצאו להמשיך ולהתדיין.
- 3 על רקע זה מציינת הנתבעת כי אין בכוונתה לעסוק כלל בשאלת זכאותם של התובעים
4 למסמכים המבוקשים על ידם, אלא תמקד המבט בדרישתם לקבל את המסמכים שנתרה
5 לגביהם מחלוקת.
- 6 16. עילם הציגה את האופן בו היא פועלת ואת שיתוף הפעולה שלה עם חברת אשכולות ושותפות
7 אשל"ם שהקימה עמה. היא ציינה כי התשלומים המתקבלים מהמשתמשים, בין במישרין ובין
8 מאשל"ם, מחולקים מידי שנה למוסיקאים, בניכוי ההוצאות הדרושות לפעילותה התקינה.
9 כל מוסיקאי, ובהם התובעים, מקבל דוח השמעות מוסיקלי, ובו מצוין התשלום בעבור דקת
10 שימוש, ומשך הביצוע, וזאת בהתאם לקטגוריות השונות, קרי לגורמים השונים שהשמיעו
11 אותו (רדיו, טלוויזיה וכיו"ב).
- 12 17. אשר לתובענה שעל הפרק המסמכים הרלוונטיים הועברו, כאמור, לתובעים. הנתבעת
13 התייחסה בסיכומיה לסוגי המסמכים השונים המבוקשים, והציגה באופן פרטני את
14 שהעבירה, ואת התייחסותה לדרישותיהם. היא שבה וציינה ששיקולי הגנה על פרטיות מונעים
15 את מסירת רשימת 50 המבצעים המתוגמלים ביותר. אשר לתגמולי הזהב, הועברו פרטים לגבי
16 התמלוגים שחולקו, לרבות הקריטריונים לחלוקה. אך רשימת המוסיקאים עצמה לא
17 הועברה, שכן גם לגביה מתקיים חשש לפגיעה בפרטיות. מדובר במידע הנוגע בצדדים
18 שלישיים, שמסירתו עלולה לפגוע בהם.
- 19 18. הנתבעת דוחה את טענות התובעים כאילו המסמכים שהועברו אינם קבילים ולוקים בחוסר
20 אמינות. זאת שעה שבתביעה למתן חשבונות אין חובה להעביר מסמכים באמצעות עורכיהם.
21 כמו כן לא היה מקום לחקור את מזהירי התובעים על תצהיריהם, שעה שעל הפרק תביעה
22 למתן חשבונות בלבד, ואין המדובר בתביעה כספית בדבר אי תשלום תשלומים כאלה ואחרים.
- 23 עוד נטען שאין דופי באי העדתו של מר מנחם. זה סיים את תפקידו כסמנכ"ל ולכן תוקנה
24 רשימת העדים מטעם הנתבעת כך שבמקומו העיד מר וישניה, המשמש כסמנכ"ל שלה. מכל
25 מקום, אילו סברו התובעים כי עדותו של מר מנחם היא הכרחית, יכלו לזמנו לעדות בעצמם.
- 26 19. על רקע כל אלה נטען שיש לדחות את התביעה ולחייב את התובעים בהוצאות הנתבעת.
- 27 20. עד כאן הפרוזדור ומכאן לטרקלין.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

דיון והכרעה

1

21. על הפרק תובענה למתן חשבונות, שהוגשה על ידי מוסיקאים נגד עמותה האוספת ומחלקת את התמלוגים המגיעים להם בגין השמעת ביצועיהם. מסגרת דיונית צרה זו מכסה על עולם ומלואו המתבטא במהות מערכת היחסים שבינם. על מנת להעריך את המחלוקת לאשורה מן הראוי לבחון אותה לעומק.

5

6 בחינה זו מלמדת על יחסי תלות של ממש בין המוסיקאים ובין עילם, הפועלת בשמם ולמענם. רוב המוסיקאים יתקשו עד מאוד לעמוד על משמר זכויותיהם שעה שאחרים משמיעים את ביצועיהם. ומכאן החשיבות הרבה הטמונה בפעילותה של הנתבעת, כמו גם של תאגידים אחרים הפועלים למען משמר זכויות היוצרים לסוגיהן. חשיבות זו הובילה את המחוקק להידרש לנושא, ותאגידים אלה פועלים מכוח חוק זכויות המבצעים.

10

ועדיין, נראה כי ההסדרה החקיקתית אינה מספקת. אין זה מפתיע שהוכן תזכיר חוק, שבא להסדיר תחומים נוספים של פעילות התאגידים לניהול משותף של זכויות יוצרים ומבצעים. התזכיר מרומם, בין היתר, את ערך השקיפות שבפעילות אותם תאגידים, ואת חובתם לדווח לאומנים על אודות הפעילות שהם מבצעים למענם. אלא שבינתיים חולפות השנים, לא מקודמים הליכי החקיקה, ולא נראה כי הדברים יוסדרו בעתיד הנראה לעין ואף לא הרחוק יותר.

16

22. משכך, ועד שהמחוקק יאמר את דברו, על בתי המשפט לומר את דברם, וזאת באמצעות הכלים המשפטיים העומדים לרשותם.

18

לטעמי, כוחם הרב של התאגידים לניהול משותף של זכויות יוצרים ומבצעים מחייב הכרה בהיותם שלוחים ונאמנים של ציבור האומנים. יותר מכך; בין המוסיקאים ובין עמותת עילם קיימים יחסי אמונות. לכן קמה חובה כבדת משקל של עילם להעמיד מידע לרשות האומנים המעוניינים בכך, וזהו עניינה של תובענה זו. ושעה שמדובר בתאגיד בעל היקף ייצוג נרחב, הרי שהאומנים שהוא משרתם זכאים לקבל את המידע, גם אם אין הם חברים ישירים בעמותה, ודי בכך שהסמיכו אותה לגבות עבורם תמלוגים. לצד זכות זו עומדת חובת הנתבעת, שהיא חובה שבדין ולא נכונות לפנים משורת הדין.

25

לסיווג זה יש משמעות. יחסי האמונות הופכים את חובת הדיווח, שחבה בה עמותת עילם, לקונגטית. על חובה זו לא ניתן להתנות נוכח שיתופי פעולה כאלה ואחרים שהיא עורכת עם תאגידים אחרים. יחד עם זאת, אין המדובר בחובה מוחלטת. יהיה עליה לסגת, במקרים המתאימים נוכח רצונה של העמותה לשמור על פרטיותם של צדדים שלישיים ועל אינטרסים לגיטימיים אחרים.

30





בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

23. על רקע עיקרים אלה, יהיה מקום להידרש לבקשת התובעים לקבל מסמכים. אך לפני שאפנה
2 להרחיב בכל אלה, חשוב יהיה לתחם את הדיון.

3 התובענה שעל הפרק היא תביעה למתן חשבונות. לא פחות אך גם לא יותר. במסגרתה יש
4 לבדוק שאלה אחת ויחידה והיא האם התובעים זכאים למסמכים ולחשבונות שהם עותרים
5 להם. אלא שתובעים שונים העלו, בנוסף, טענות וחשדות ביחס לאי סדרים כאלה ואחרים.
6 לאלה לא אוכל להידרש במסגרת הדיונית שעל הפרק. לא מונחת לפני תביעה כספית בה
7 תובעים אומנים תמלוגים שלא שולמו להם, והמגיעים להם לשיטתם, ואין מקום לקבוע
8 ממצאים בעניין זה.

9 לאחר קבלת המסמכים, יוכלו התובעים לברר את שירצו מול המוסדות המוסמכים בעמותה,
10 יהיו אלה גורמי הביקורת, גורמי הניהול או כל גורם רלוונטי אחר. ככל שמי מהאומנים ירצה
11 לנקוט בתובענת המשך, בין במישור החשבונות האישיים שלו, ובין במישור התנהלותה
12 הכללית של העמותה, פתוחה לפניו הדרך, בהתאם לכל דין. גם טענות הנתבעת כי לא נפל דופי
13 בהתנהלותה שמורות. כך או כך אלה אינם עניין לפסק דין זה.

14 24. אפנה לעמוד על הדברים כסדרם.

15 **נקודת המוצא: הכוח הרב שמרכזים התאגידים לניהול משותף של זכויות יוצרים**
16 **ותלות האומנים בעילם לשם שמירה על זכויות המבצעים שלהם;**

17 25. בפתח הדיון יהיה מקום לעמוד על מערכת היחסים המיוחדת שבין העמותה ובין האומנים
18 שאותם היא משרתת. מערכת זו משקפת פערי כוח ויחסי תלות. זאת משום שבלעדי העמותה
19 יתקשו רוב האומנים לעמוד על משמר זכויות המבצעים שלהם.

20 חשיבותה של העמותה ושל תאגידים מסוגה, הובילה את המחוקק לשקול את הסדרת פעולתה
21 מעבר להסדרה הקיימת היום בחוק זכויות מבצעים. אעמוד אפוא על רכיבים אלה שישרתו
22 את המשך הדיון.

23 **חשיבותה הרבה של פעילות עילם והתלות של האומנים בה**

24 26. מאפייניה של עמותת עילם מצוינים באתר המרשתת שלה. נכתב שם כי עילם היא התאגדות
25 שלא למטרת רווח. היא "פועלת מכוח יפויי כוח וכתבי העברת זכויות שהועברו לה על ידי
26 ציבור המוסיקאים המבצעים הישראליים. עילם מאגדת באופן כזה זכויות של כ-4,000
27 מוסיקאים/ות ובהם נגנים, מנצחים ותזמורות". היא "קשורה בהסכמים עם גופי השידור
28 (טלוויזיה ורדיו) והסלולר המרכזיים בישראל ומכוחם משולמים לעילם תמלוגים בגין



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

1 השימוש בזכויות המבצעים בשידוריהם. תמלוגים אלו מתחלקים מידי שנה בין ציבור
2 המבצעים הזכאים, כאשר החלוקה נעשית על פי נתוני שידור המסופקים לעמותה מכח
3 הסכם עם אקו"ם".

4 שעה שחוק זכויות מבצעים מאפשר לקבל תמלוגים בגין השמעות פומביות של מוסיקה
5 בעסקים ובמקומות ציבוריים "מתבצעת פעילות גביית התמלוגים בשיתוף עם 'אשכולות' –
6 חברת התמלוגים של אמני ישראל, באמצעות אשל"ם, גוף משותף לשני הארגונים (עילם
7 ואשכולות) הפועל כארגון היציג של המבצעים בישראל" [ההדגשה במקור].

8 עילם מציינת באתר שלה כי לצד פעילותה בעניין התמלוגים, היא מבצעת פעולות נוספות. כך
9 "פועלת עילם גם לחיזוק מעמדם הציבורי והכלכלי של מוסיקאי ישראל ותומכת באיגוד
10 המוסיקאים הישראלי ובקרבן המוסיקאים (ע"ר המהווה קרן שיתופית לעזרה הדדית של
11 המוסיקאים)".

12 27. שיתוף הפעולה בין עילם ואשכולות תואר אצל טוני גרינמן זכויות יוצרים 1165-1164 (כרך
13 שני; 2023) (להלן: גרינמן). הוא ציין כי:

14 גם בתחום זכויות המבצעים פועלים שני תאגידים: אשכולות החברה
15 לזכויות מבצעים של אמני ישראל בע"מ, שמייצגת כ-5,000 אומנים
16 מבצעים בישראל, ובהם שחקנים, זמרים, בדרנים ורקדנים, ועיל"ם
17 עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים, שמייצגת נגנים
18 ומנצחים.

19 שני ארגונים אלה הקימו יחד את הארגון היציג של המבצעים
20 בישראל כדי לגבות את התמלוגים הראויים המגיעים למבצעים בגין
21 הצגה והשמעה של ביצועיהם לפי סעיף 3א לחוק זכויות מבצעים.

22 28. עילם משרתת לא רק את החברים הישירים שבעמותה. כאמור, היא פועלת מכוח כתבי העברת
23 זכויות הכוללים יפוי כוח בלתי חוזר המרשה לה לפעול בשם האומנים בעניין זכותם
24 לתמלוגים.

25 דוגמא לטופס סטנדרטי של העברת זכויות צורף כנספח 1 לכתב ההגנה של הנתבעת. בראשו
26 מצהיר האומן החותם עליו כי הוא "מעביר בזאת לעילם באופן בלעדי, בהעברה גמורה ובלתי
27 מסויגת את כל זכויותי כמבצע בנגינה ו/או בניצוח [...] מכוח חוק זכויות מבצעים ומשדרים,
28 התשמ"ד – 1984". ועוד נכתב שם כי "ידוע לי והנני מסכים לכך, שהעברת הזכויות וייפוי
29 הכוח הניתנים על פי מסמך זה הינם בלתי חוזרים וניתנים לביטול אך ורק בהודעה מוקדמת
30 בת שנה, הואיל והללו קשורים בהבטחת זכויותיהם של עוד מבצעים רבים אחרים..."



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 22-02-35652 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

29. לכאורה, עומדת לרשות האומנים הנגנים אפשרות הבחירה. יכולים הם לחתום על טפסי העברת הזכויות, ולהפקיד את מלאכת אכיפתן בידי העמותה, או שיוכלו לדאוג לזכויותיהם בעצמם. אלא שהמציאות היא שונה. משימת אכיפת הזכויות היא קשה ומייגעת. כיצד יוכל האומן הבודד לעקוב, באופן שוטף ותדיר, אחר הביצועים של היצירות בכל ערוצי התקשורת, ובמקומות הציבוריים? מדובר במשימה שרוב רובם של האומנים אינו יכול לה.
- על רקע זה ברור שהתאגידים לניהול משותף של זכויות מבצעים הם הכרח בעידן המודרני. **"לבעלים יחיד של זכות יצרים קשה במיוחד לעקוב אחר שימושים ביצירותיו, בין על פי רישיון ובין בלעדיו, ולגבות את התמלוגים המוסכמים או הפיצויים המגיעים לו בגין שימושים אלה...מבחינת בעלי הזכויות, הניהול המשותף מאפשר הקמת מנגנון יעיל לרישוי המשתמשים ביצירותיהם של חברי התאגיד, לגביית המגיע בגין השימושים הללו ולמעקב אחריהם. אלה תפקידים שיוצר יחיד אינו מסוגל למלא בעצמו"** (גרינמן, בעמ' 1157 [ההדגשה הוספה]).
30. מכאן קצרה הדרך המכוננת תלות של האומנים בתאגידים המנהלים. כפי שציינה כב' השופטת דורנר **"...ללא קיומם, יכולתו של היוצר היחיד להגן על זכותו ביצירה נפגעת במידה ניכרת, עד כדי היותה מוטלת בספק"** (רע"א 6141/02 אקו"ם בע"מ נ' תחנת השידור גלי צה"ל, פ"ד נו(2) 625, 629 (2003)).
- וגם כב' השופטת ברק-ארז עמדה על כך שהתאגידים נותנים **"מענה לצורך אמיתי של יוצרים שאינם יכולים לנהל באופן שוטף את הענקת הרישיונות לשימוש ביצירותיהם, לגבות תמלוגים ולאכוף את הדין על מי שמפרים את זכויותיהם"** (ע"א 5365/11 אקו"ם בע"מ – אגודת קומפוזיטורים נ' Emi Music Publishing Ltd (פורסם במאגרים; 2013; בפסקה 28 לחוות דעתה) (להלן: עניין אקו"ם)).
- עמותת עילם עצמה מכירה בתלות זו. שהרי היא ציינה באתר שלה, כשהיא פונה לאומנים, את הדברים הבאים: **"מאחר ולמוסיקאי/ת בודד/ת אין כל אפשרות לעקוב אחר השימוש שנעשה בביצועיו ולגבות בעצמו מכל משתמש ומשתמש תמלוגים, רק הצטרפות לעילם ולציבור הרחב של המוסיקאים המקבלים את תמלוגיהם באמצעותנו יכול להביא אותך למימוש התמלוגים המגיעים לך בגין השימוש הנעשה בביצועיך"**. אכן, דברים נכוחים.
31. על רקע זה עמותת עילם אווזת בידיה כוח רב, וגם משאבים ניכרים, שהרי היא שולטת באכיפת הזכויות של המבצעים השונים ומקבלת לידיה כספים בהיקף ניכר. על רקע זה ציין גרינמן כי **"המחזורים הכספיים של תאגידים לניהול משותף של זכויות יוצרים ומבצעים נעים בין עשרות מיליוני שקלים ליותר ממאה מיליוני שקלים בשנה. כספים אלה שייכים בסופו של דבר לחברי התאגידים ומיוצגיהם"** (שם, בעמ' 1180).



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 כוח זה מצריך בקרה. "במטרה להבטיח ניהול תקין, תנאי הפעילות של התאגידים לניהול
2 משותף כוללים הוראות בנוגע לממשל התאגידי ולשקיפות פעילות התאגיד" (שם). הוא יכול
3 לעורר שאלות מתחום דיני התחרות הכלכלית, אך אלה חורגות מעניינינו הישיר (לדיון ראו שם,
4 בעמ' 1165 ואילך).
- 5 32. ועדיין, יש לזכור כי כוח זה של עילם ושל חבריה, התאגידים האחרים מסוגה, כולל היבטים
6 חיוביים ביותר הן מבחינת ציבור האומנים הן מבחינת החברה בכללותה.
- 7 כך, התאגידים השונים הפועלים בתחום משפרים את מצבם של האומנים. הם מאפשרים
8 אכיפה משמעותית יותר של דיני זכויות היוצרים, ומקדמים את כוח המיקוח של האומנים
9 כציבור מול אלה שעושים שימוש מסחרי ביצירותיהם. אך מנגד הם משקפים כוח מונופוליסטי
10 כ"שבמקרים רבים היוצר תלוי בפועל בארגון" (גרינמן, בעמ' 1160).
- 11 ובכל הנוגע באינטרס של הציבור הרחב פסקה כב' השופטת ברק-ארז כי "מנגנון זה של ניהול
12 משותף מיטיב גם עם הציבור הצורך את היצירות, משום שהוא מאפשר להביאן למרחב
13 הציבורי על בסיס שוטף. תאגיד הניהול המשותף מציע למשתמשים, במקרה הרגיל, 'רישיון
14 שמיכה' ביחס לכלל הרפרטואר של התאגיד, וכך חוסך מהם את הצורך לנהל משא ומתן
15 פרטני עם כל אחד מבעלי הזכויות ביצירות הנכללות ברפרטואר זה. משתמשים אלה, על-פי
16 רוב בעלי תחנות שידור, מפיקים, בעלי אולמות ועוד, הם אלה שבאמצעותם מונגשות
17 היצירות לקהל הרחב" (עניין אקו"ם, בפסקה 28).
- 18 **כוונות אסדרה עתידיות מטעם המחוקק**
- 19 33. ספק אם דבר החקיקה הקיים – חוק זכויות מבצעים – יכול לשאת על גבו את משימת הבקרה
20 הנאותה על כוחם של התאגידים לניהול משותף של זכויות האומנים. החוק הקיים הוא חשוב
21 מאוד אך גם קצר. הוא מסדיר את זכויות האומנים ואת כוח הפעולה של התאגידים הפועלים
22 בשמם ולמענם. הוא מטפל בהפרות של מי שמשמיעים את הביצועים שלא כדין. הוא מתייחס
23 לסוגיות נוספות, אך היבטים חשובים של פעילות התאגידים נותרים מחוץ לתחום פרישתו.
- 24 34. מצב דברים זה עורר את הצורך באסדרה רחבה יותר של פעילות עמותת עילם ושל חבריה
25 התאגידים האחרים. וגובש אכן תזכיר חוק תאגידים לניהול משותף של זכויות יוצרים
26 ומבצעים – תעריפים וחלוקת תמלוגים, התשפ"ב-2021 (להלן: **תזכיר החוק** או **התזכיר**).
- 27 התזכיר מכיר בתלות של האומנים בתאגידים האמורים. הוא מציין כי קיומם של התאגידים
28 הוא הכרחי, שאחרת מי שיבקש להשמיע את היצירות יצטרך לנהל מו"מ מקביל עם
29 המשוררים, המלחינים, הנגנים והמפיקים. "דבר זה כמעט שאינו ניתן למימוש בפועל בשל





בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

1 ריבוי בעלי הזכויות, מורכבות איתורם על ידי המשתמשים, והצורך בניהול מו"מ עם כל אחד
2 מהם בנפרד" (שם, בעמ' 2). כך מזווית הראיה של המשמיעים, ומהצד השני "אילו רצו
3 היוצרים או המבצעים לנהל את זכויותיהם מחוץ למסגרת הניהול המשותף סביר להניח
4 שהיו מתקשים עד מאוד לאכוף את זכויותיהם מטעמי מחסור בכוח אדם או חוסר יעילות"
5 (שם).

6 עיקר מבטו של תזכיר החוק מכוון למציאות שבה יש כמה תאגידים המטפלים באותן זכויות,
7 ולחילוקי הדעות בינם ובין המשתמשים ביצירות. על רקע זה הוצע להקים תאגיד אחד שיעסוק
8 בתמלוגים בגין ביצועים פומביים של יצירות. וביחס לתאגיד זה הוצע לקבוע כי "התאגיד
9 היחיד לא יפלה בין חבריו, ובכלל זה בין חברים חדשים לבין חברים קיימים" (סעיף 8(ב)
10 לתזכיר).

11 וחשובה לענייננו חובת הדיווח למבצעים וכן חובת השקיפות שעוגנו שם. וכך קובע סעיף 9
12 לתזכיר:

9. דיווח שנתי למבצעים ולבעלי זכויות מבצעים

14 התאגיד היחיד יעביר דיווח שנתי לכל בעל זכות ותאגיד לניהול
15 משותף, באשר לתמלוגים שהוא זכאי להם באותה השנה; השר
16 רשאי לקבוע בתקנות עניינים נוספים שתחול עליהם חובת דיווח לפי
17 סעיף זה.

18 אשר לחובת הדיווח נאמר בדברי ההסבר כי "מוצע להחיל חובות שקיפות על פעילותו של
19 התאגיד היחיד כלפי החברים בו, וזאת על ידי העברת דיווח שנתי לכל בעל זכות ותאגיד
20 לניהול משותף החברים בתאגיד או הזכאים לקבלת תמלוגים ממנו. בדיווח יכללו נתונים לגבי
21 התמלוגים להם זכאים בעלי הזכויות באותה השנה".

22 וכן ראו את סעיף 10 לתזכיר הקובע כך:

10. פרסום

24 התאגיד היחיד יפרסם באתר האינטרנט שלו את התעריף שקבע,
25 רשימת היצירות המנוהלות על ידו, אופן גביית דמי השימוש
26 מהמשתמשים ואמות המידה לקביעת התעריף [...] וכן יפרסם את
27 התבחינים להעברת התמלוגים לבעלי זכויות ותאגידים לניהול
28 משותף [...]; השר רשאי לקבוע נושאים נוספים שתחול עליהם
29 חובת פרסום, לרבות לעניין התנהלותו הפיננסית של התאגיד היחיד.

30 וביחס לחובת השקיפות נאמר בדברי ההסבר כי "בהמשך לחובת השקיפות של התאגיד



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

1 היחיד כלפי בעלי הזכויות לעיל, מוצע כי תחול מידה של שקיפות כלפי כלל הציבור. כך מוצע
2 כי התאגיד היחיד יפרסם באתר האינטרנט שלו את התעריף שקבע; את רשימת היצירות
3 והביצועים המנוהלים על ידו; את אופן גביית דמי השימוש מהמשתמשים; ואת אמות
4 המידה לקביעת התעריף. מידע זה חשוב לממשק שבין התאגיד היחיד וציבור המשתמשים.
5 כמו כן, מוצע כי גם נושאים הנוגעים לפעילות מול בעלי הזכויות והחברים בתאגיד יהיו
6 שקופים לכל, זאת על ידי פרסום התבחינים להעברת התמלוגים לבעלי זכויות ותאגידים
7 לניהול משותף".

8 35. הנה כי כן הצורך באסדרה עדכנית קיים, אך השנים חולפות, ולא נראה כי זו תבוא בעתיד
9 הקרוב. על רקע זה נגזר עלינו להתמודד עם הסוגיות שעל הפרק באמצעות הכלים המשפטיים
10 הקיימים והעומדים לרשותנו.

11 דיני השליחות, הנאמנות והאמונות כבסיס להטלת החובה להעברת המידע

12 36. שעה שהמחוקק לא הסדיר את הבסיס המשפטי הנאות שעל בסיסו יהיה מקום לבחון את
13 דרישות התובעים הנגנים למידע, מתייצבים לסיוע דיני השליחות והנאמנות. כפי שנראה
14 בהמשך, גם הם לא משקפים את הבסיס המשפטי הרלוונטי באופן ממצה, ועל רקע זה מן
15 הראוי להציג את דיני האמונות המתפתחים, ככוכב הצפון שלאורו יש לצעוד.

16 במהלך דומה נקטתי בה"פ (מחוזי ת"א) 39815-06-16 מרק נ' עו"ד חג'ג' (פורסם במאגרים;
17 2018) (להלן: עניין מרק). באותו מקרה הוכרו גורמים שונים בעולמן של קבוצות הרכישה
18 כאמונאים, והוטלו עליהם חובות גילוי קוגנטיות. ובמקרה הנוכחי מן הראוי יהיה להכיר
19 בעמותת עילם כאמונאית בכל הנוגע למערכת היחסים בינה ובין האומנים שהיא משרתת.
20 לשם הנוחות אחזור על הניתוח שנעשה בעניין מרק גם במקרה הנוכחי, וזאת, כמובן, בשינויים
21 המחויבים.

22 דיני השליחות והנאמנות כבסיס להטלת חובת מסירת מידע על עילם

23 37. על מנת להכיר בחובה מהותית למסירת מידע במסגרת היחסים שבין עילם, כתאגיד לניהול
24 משותף של זכויות יוצרים ומבצעים, ובין האומנים, ניתן יהיה לעשות שימוש בדוקטרינות
25 הוותיקות של דיני השליחות והנאמנות, שמעצם מהותן מטילות חובת דיווח ומסירת מידע של
26 השלוח והנאמן לשולח ולנהנה.

27 38. דיני השליחות מטילים על השלוח חובת גילוי לשולח. סעיף 8 לחוק השליחות קובע כך:

28 8. נאמנות וחובות השלוח

29 קיבל אדם עליו להיות שלוח, חייב הוא לנהוג כלפי השולח בנאמנות



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 ולפעול בהתאם להוראותיו; ובאין כוונה אחרת משתמעת ממהות
- 2 השליחות או מתנאיה יחולו עליו חובות אלו:
- 3 (1) יגלה לשולח כל ידיעה וימסור לו כל מסמך הנוגעים לנושא
- 4 השליחות ויתן לו דין וחשבון על פעולותיו.
- 5 הנה כי כן חובת הגילוי היא נגזרת ישירה של הנאמנות שחב השלוח לשולחיו. מדובר בחובה
- 6 מהותית ומשמעותית ביותר. עמד עליה ברק (אהרן ברק חוק השליחות 1054-1055
- 7 (1996)(להלן: ברק)) כשכתב:
- 8 חובת השלוח לגלות לשולח כל ידיעה ולמסור לו כל מסמך הנוגעים
- 9 לנושא השליחות, היא רחבה בהיקפה: ראשית, החובה משתרעת על
- 10 כל ידיעה ועל כל מסמך הנוגעים לנושא השליחות, "בין אם ידיעה
- 11 או מסמך אלו באו לשלוח בתור שכזה ובין אם הם באו אליו באופן
- 12 אחר". שנית, חובת הגילוי משתרעת על כל ידיעה ועל כל מסמך
- 13 הנוגעים לנושא השליחות, ולא רק לאלה הנוגעים לאינטרס האישי
- 14 של השלוח בנושא השליחות. ... שלישית, חובת הגילוי ומסירת
- 15 המידע קשורה בענינים הנוגעים לנושא השליחות. ענינים אלה
- 16 נקבעים על פי מבחן אובייקטיבי... רביעית, חובת הגילוי ומסירת
- 17 הידיעות אינה מותנית בבקשה מצד השולח... חמישית, חובת הגילוי
- 18 והמסירה מתייחסת למכלול עניני השליחות... [ההדגשות במקור].
- 19 יחד עם זאת, אין המדובר בחובה בלתי מסויגת (שם, בעמ' 1055-1056). היא יכולה להישלל
- 20 בהתאם למהות השליחות ולתנאיה.
- 21 39. דיני השליחות חלים ישירות על ענייננו. שהרי האמונים השונים מסמיכים את עמותת עילם
- 22 לפעול בשמם. הם מעבירים לה את זכויותיהם כמבצעים במסמכי העברת הזכויות עליהם הם
- 23 חותמים. מכוח מסמכים אלה מקבלת עילם את הכוח לפנות בשמם של האומנים למשדרים
- 24 ולמשמיעים את היצירות. במקרה הצורך אף נוקטת עילם בהליכים משפטיים נגד מי שמפר
- 25 את זכויות האומנים, וזאת בשמם. זוהי שליחות מובהקת.
- 26 40. לצד דיני השליחות גם דיני הנאמנות רלוונטיים לענייננו ואלה עומדים, כמובן, על רגליהם הם.
- 27 גם על הנאמן מוטלת חובת גילוי בהתאם להוראת סעיף 7 לחוק הנאמנות הקובעת:
- 28 7. חשבונות ודיווח
- 29 (א) הנאמן חייב לנהל חשבונות בכל עניני הנאמנות.
- 30 (ב) הנאמן חייב לתת לנהנים דין וחשבון על עניני הנאמנות אחת



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 לשנה ובגמר כהונתו, ולמסור להם ידיעות נוספות לפי דרישתם
2 הסבירה.
- 3 וכך תיאר חובה זאת שלמה כרם בספרו **נאמנות** 352-351 (2004) (להלן: **כרם**):
- 4 **מסירת ידיעות נוספות לנהנים היא חובה על הנאמן, חרף הטרדה**
5 **והזמן שיש להקדיש לכך. מטרתה היא לאפשר לנהנים לעמוד ביתר**
6 **יסודיות ופירוט על פעולות הנאמן וכך לוודא את אמיתות דיווחו לגבי**
7 **הפעולות הכספיות והאחרות שביצע. כמו-כן עשויות ידיעות נוספות**
8 **להבהיר את שיקולי הנאמן לגבי החלטותיו ופעולותיו.**
- 9 41. גם דיני הנאמנות רלוונטיים לענייננו. סעיף 1 לחוק מגדיר נאמנות כ"**זיקה לנכס שעל פיה**
10 **חייב נאמן להחזיק או לפעול בו לטובת נהנה או למטרה אחרת**". והמונח "**נכס**" הוא בעל
11 משמעות רחבה הכוללת גם זכויות מוחשיות לצד ערטילאיות (ע"א 414/87 **פקיד שומה**
12 **למפעלים גדולים נ' חברה לפיתוח קרית נורדאו בע"מ**, פ"ד מו(5) 387, 391 (1992)). על רקע
13 זה זכויות הקניין הרוחני נכנסות לגדרו (כרם, בעמ' 101). ניתוח זה יפה גם לתאגידים שעניינם
14 נדון כאן. כפי שציין גרינמן "**בפועל התאגיד לניהול משותף הוא מעין נאמן של היוצר או של**
15 **המבצע, המפקיד את זכויותיו או את הזכות לנהלן בידי התאגיד, על מנת שינהל אותן לטובתו.**
16 **לכן התאגיד חב לחבר ולמיוצג חובת אמון הנובעת מטיב יחסים אלה**" (בעמ' 1175).
- 17 **מבט עמוק יותר: דיני האמונאות כבסיס להכרה בחובה למסירת המידע**
- 18 42. הגם שדיני הנאמנות ודיני השליחות חלים על מערכת היחסים שבין עמותת עילם ובין
19 האומנים, נראה כי אין הם תופסים באופן ממצה את טיבו של הקשר המשפטי שעל הפרק.
20 מערכת יחסים זו, בין התאגיד לניהול משותף של הזכויות ובין המבצעים, כשמה כן היא –
21 היא כרוכה בניהול משותף. אין המדובר במקרה שבו אומן בודד דואג לזכויותיו על ידי
22 התקשרות עם שלוח או אם נאמן. תאגיד הניהול מנהל את ענייניהם של אלפים. הוא מגלגל
23 כספים בהיקף ניכר, ולאומנים המסמיכים אותו לפעול בשמם אין שליטה על התנהלותו
24 השוטפת, וגם לא יכולה להיות בשים לב להיקף הפעילות ולטיבה.
- 25 43. על רקע זה, ואם נתרומם לרמת הפשטה משפטית גבוהה יותר, ניתן לומר כי השדה המשפטי
26 המתפתח של יחסי האמונאות (fiduciary relations) יוכל לתרום לענייננו. כידוע, קשה לתרגם
27 לעברית את המונח המשפטי האנגלי *fiduciary* וחשובה בעניין זה הצעתו של עמיר ליכט
28 להיזקק למונח "**אמונאות**" (עמיר ליכט **דיני אמונאות – חובת האמון בתאגיד ובדין הכללי** 1
29 (2013) (להלן: **ליכט**)), ואותה אאמץ כאן. מכל מקום "**הטלת חובת אמון על פלוני כלפי אלמוני**
30 **הופכת את פלוני לאמונאי (fiduciary) של אלמוני**" (עמיר ליכט "חובת אמון – אימתי?" **חובות**



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 אמון בדין הישראלי 35, 36 (רות פלאטו-שנער ויהושע (שוקי) שגב עורכים ; 2016) (להלן : ליכט
2 מאמר)).
- 3 44. הדין הישראלי מכיר בכוחו של המשפט המקובל נוסח ישראל להכיר במערכות יחסים
4 כמטילות חובות אמון על אחד הצדדים, וגם כאשר אלה אינן מוגדרות בחוק החרות. כפי שציין
5 כב' השופט, כתוארו אז, ברק, באחת הפרשות "הדין מכיר בכך, כי במקרים מסוימים נתון
6 אדם במצב של אמון (loyalty) כלפי רעהו. זהו הדין ביחסים שבין שלוח לבין שולחו, בין מנהל
7 לבין התאגיד, בין נאמן לבין הנאמנות. רשימת מצבים אלה אינה סגורה, והיא 'קיימת במגוון
8 רב של יחסים משפטיים' [...]. נראה לי כי המשותף למצבים אלה הוא כי בידיו של אדם
9 הופקד אינטרס של אחר, אשר על הפעלתו הוא אמון [...]. קיים החשש כי כוח ללא פיקוח
10 וריסון יביא לידי שימוש לרעה באותו כוח. מטרתם של כללי האמון היא, בין השאר, ליצור
11 פיקוח ולהטיל ריסון על בעל הכוח בהפעלתו של הכוח" (בג"ץ 531/79 סיעת הליכוד בעיריית
12 פתח-תקווה נ' מועצת עיריית פתח תקווה, פ"ד לד(2) 566, 570 (1980)). ואכן לרשימה שאינה
13 סגורה נוספים פריטים נוספים שבהם קיימות חובות אמון, המוכרים באמצעות הפסיקה.
- 14 45. ומתי זה ראוי לראות בפלוני כאמונאי?
- 15 מדובר "בקטגוריה מיוחדת של מערכות יחסים, שבהן אדם מקנה לזולתו כוח על ענייניו מבלי
16 שלאותו אדם יש אפשרות ממשית לשמור על ענייניו בעצמו" (ליכט, בעמ' 1). במקרים שכאלה
17 "מתעורר חשש כבד להתנהגות אופורטוניסטית של הצד בעל הכוח" (ליכט מאמר, בעמ' 38).
18 וכפי שציננה יפעת נפתלי בן ציון "יחסי האמונאות מובחנים מיחסים אחרים בכך שברשותו
19 של צד אחד יכולת להפעיל שיקול דעת ביחס לאינטרס או נכס של הנהנה, ותפקידם הבסיסי
20 הוא לשלוט על ניצול ואופורטוניזם שעשויים להיווצר בנסיבות אלה" (יפעת נפתלי בן ציון
21 דיני האמונאות במבט השוואתי: על תיאוריה משפטית, פסיקה ומה שביניהן 61 (2022)).
- 22 במקרה הטיפוסי, שבו מוצדק להטיל את החובה, קיימים פערי כוחות בין הצדדים. "החשש
23 הוא כי מעמדו הייחודי של האמונאי, יחסי הכוח בין הצדדים, ופערי המידע ביניהם, יובילו
24 לכך שחרף התחייבותו לפעול לקידום האינטרסים של הנהנה, ינצל האמונאי את מעמדו לשם
25 השתלטות על רכושו של הנהנה לצרכיו האישיים" (שם, בעמ' 330).
- 26 ועדיין בפערי כוח – ככאלה – אין די. במקרים רבים מתקיימים יחסים בעולמנו, שבהם פערי
27 כוח. מה נעשה, וחיים אנו במציאות שאינה שוויונית. אם די יהיה בפערי הכוח כדי להטיל
28 חובות אמון יוביל הדבר להכבדה לא ראויה שיטיל המשפט על ההתנהלות החברתית, ולזילות
29 של האמונאות. החובות שזו מטילה הן נכבדות וכבדות. אין להטילן בקלות דעת. לכן, "האתגר
30 המשפטי הוא לזהות את הסף, שרק מעבר לו נחשב הצד האחר לאמונאי, וכך ניצול הכוח
31 לשם קידום העניין האישי חדל להיות לגיטימי והופך לניצול לרעה (abuse)" (ליכט מאמר,



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

1 בעמ' 41).

2 מאפיין נוסף שלאורו ניתן להכיר ביחסי אמונאות הוא כאשר הצד הרלוונטי נוטל על עצמו
3 לפעול למען אחר (שם, בעמ' 45), וכאשר הנהנה מכך סובל מפגיעות ביחס לאמונאי (שם, בעמ'
4 (46).

5 ובאופן כללי, מעניין יהיה לציין, שמחברי הקודקס האזרחי בעניין דיני ממונות הצביעו על
6 נסיבות טיפוסיות בהן ניתן יהיה להכיר בחיוב אמון, ובהן ש"עניינו או נכסיו של הזכאי
7 מופקדים בידי חב האמון בהסכמתו של חב האמון, או על פי חיקוק, לשם שמירתם או ניהולם
8 לטובת הזכאי" (סעיף 513(1) לקודקס האזרחי חוק דיני ממונות: נוסח לעיון הציבור (כרך א';
9 (2004) (להלן: הקודקס)). או ש"חב האמון מספק לזכאי שירות בעל אופי אישי, הכרוך מטבעו
10 בהסתמכות של הזכאי על יושרו והגינותו" (שם, בסעיף 513(3)).

11 46. ושעה שנמצא צידוק להכיר באמונאות, זו מובילה להכרה בחובות יסוד המוטלות על האמונאי,
12 ואחת המרכזיות שבהן היא חובת גילוי המידע. מסביר ליכט (ליכט, בעמ' 67):

13 המבנה הכללי של חובת האמון ניצב, אם כן, על שתי רגליים: איסור
14 ניגוד עניינים וחובת גילוי מלא. שני הכללים יוצרים יחדיו משטר
15 משפטי מניעתי (prophylactic) איסור ניגוד העניינים מתמודד,
16 כאמור, עם העדפת-העצמי של האמונאי, וחובת הגילוי המלא
17 מתמודדת עם בעיית המידע החלקי.

18 ...

19 דווקא לחובת הגילוי המלא נודעת השפעה רחבה יותר ויש מקום
20 לסברה שחשיבותה גדולה יותר. הסיכון החברתי הטמון בהעדפת-
21 העצמי של בעלי-כוח ברור על פניו וקל לצדדים להביאו בחשבון.
22 איסור ניגוד העניינים הוא תגובה שקולה ונגדית ולכן נחיצותו מובנת
23 מאליה. לעומת זאת, בעיית המידע החלקי מורכבת יותר. לחלקיות
24 המידע יש מספר מופעים, ובהתאמה, חובת הגילוי המלא פועלת
25 במספר מישורים. גילוי מלא מספק לנהנה, הסובל מנחיתות
26 אינפורמטיבית, מידע שאחרת היה בלתי-ניתן-לצפייה (non-
27 observable). בכך הגילוי מקנה לנהנה אמצעים משופרים לפיקוח על
28 האמונאי. גילוי מלא יכול לספק לנהנה גם מידע שאחרת היה בלתי-
29 ניתן-לאימות (non-verifiable) [ההדגשה הוספה].

30 47. לטעמי, עולמם של דיני האמונאות מתאים להחלה בענייננו, על מערכת היחסים שבין האומנים



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

ובין עילם. יש להטיל עליה חובות אמון כלפיהם, הכוללות חובת גילוי. כמה טעמים לדבר.

ראשית, בענייננו קיימים פערי כוחות ניכרים בין האומנים ובין עילם. כפי שראינו, האומנים תלויים בה. בלעדיה, רובם המוחלט לא יוכל כלל לעמוד על משמר זכויותיו. אולם לא רק פערי כוח נכבדים עומדים על הפרק, אלא מימושו של תחום משפטי שלם. ללא פועלה החשוב והמבורך של עילם, לא יאכפו כלל, הלכה למעשה, דיני זכויות המבצעים של ענף הקניין הרוחני. זאת משום שלא יקומו התנאים המעשיים לאכיפתם. על רקע זה, גם המחוקק הכיר בחיוניות תאגידי ניהול משותף של זכויות יוצרים ומבצעים. הכרה זו קיימת כבר היום בחוק זכויות מבצעים.

והיות שמדובר בניהול משותף, היקף העניינים שהוא מסדיר רחב באופן ניכר מעניינו האישי של המבצע הבודד. על הפרק עומדים כוח מיקוח קולקטיבי המופעל בשם ציבור שלם; קבלת כספים בהיקף ניכר; חלוקתם וניהולם; הוצאות נלוות לטיפול בכל אלה; קביעת קריטריונים לגבייה ולחלוקה ועוד כהנה וכהנה. כל אלה מקיימים שעה שלאומנים הבודדים אין יכולת אמיתית לפעול בכל אלה בעצמם. הנה כי כן, אותו כוח חיוני המופקד בידי עילם עלול להיות מנוצל לרעה. החובה לגלות מידע מהווה אפוא מכשיר ראשון לריסונו, ולפיקוח נאות עליו.

שנית, מתקיים כאן הרכיב שבו צד למערכת היחסים נוטל על עצמו לפעול למען האחרים, שעה שאלה תלויים בו כאמור. עילם מכירה בתפקידה החשוב והחיוני, והיא נטלה על עצמה לפעול לטובת האומנים השונים שאת ענייניהם היא מקדמת. הדברים עולים מחוקת העמותה, המצויה באתר שלה. כך, אחת ממטרות הנתבעת היא **"לייצג את המבצעים של יצירות מוסיקליות מכל סוג ומין בכל הנוגע למימוש והגנה על זכויותיהם מכוח חוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984 ומכח כל דין אחר"** (סעיף 3(א) לחוקה). היא רואה עצמה כמי שתפקידה **"לגבות בשם המוסיקאים המבצעים ועבורם כל שכר, תמלוג, תצורה או גמול כספי"** (שם, בסעיף 4). ועוד היא מטילה על עצמה מגבלות ולפיהן **"העמותה לא תעביר בשום מקרה את רווחיה לחבריה, ותעשה בכספים העומדים לרשותה שימוש אך ורק במסגרת מטרותיה על פי תקנון זה, ובמיוחד – לחלוקת תמלוגים לציבור המוסיקאים המבצעים בישראל בגין השימוש בזכויותיהם"** (שם, בסעיף 15).

48. מאפיינים אלה של הקשר שבין עילם ובין האומנים מצדיק שימוש בכוח הפסיקתי, המאפשר להרחיב את רשימת המקרים הלא סגורה שבהם הוכרו יחסי אמונאות, ולהכירם בה גם בענייננו. ומכאן שקמה החובה הבסיסית של עילם לגלות את המידע הרלוונטי שחב אמון צריך למסור. ומדובר ב"כל ידיעה ומסמך מהותיים, הנוגעים לקיום החיובים המוטלים עליו" (ראו בהצעת הקודקס בסעיף 517).

49. כמובן שהחובה למסור מידע רלוונטי היא רק חלק ממארג החובות החל על גוף אמונאי כמו



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 עמותת עילם. כפי שציין גרינמן "כאשר התאגיד הוא בעל מונופולין, האיסור לנצל לרעה את
2 כוחו המונופוליסטי שריר וקיים לא רק כלפי ציבור המשתמשים, אלא גם כלפי בעל הזכויות"
3 (בעמ' 1176). על רקע זה "תאגיד לניהול משותף חייב לפעול בהגיונות כלפי חבריו ולהעניק
4 להם יחס שוויוני. עליו לחלק את התמלוגים שהוא גובה, לאחר ניכוי הוצאות הניהול
5 והגבייה. באופן כללי, עליו להימנע מהוצאות מיותרות ומצבירת יתרות כספיות מעל לנדרש
6 משיקולים עסקיים לגיטימיים" (שם, בעמ' 1179). ו"החובה לנהוג בשוויוניות אינה מונעת
7 הנהגת כללי חלוקה דיפרנציאליים, ובלבד שאלה מונהגים באופן ענייני, הוגן ושוויוני" (שם).
- 8 50. חובות אלה ואחרות, מבססות את חשיבותה של החובה למסור מידע, לא רק ככזו העומדת
9 בזכות עצמה, אלא ככזו היכולה לשמש בסיס לבקרה ולפיקוח כי תאגיד הניהול המשותף של
10 זכויות האומנים אכן עומד בחובות המהותיות המוטלות עליו בהתנהלותו הלכה למעשה.

הכרה שיפוטית בחובת גילוי רחבה וקוגנטית המוטלת על עילם כאמונאית

- 12 51. נוכח חשיבותה של חובת הגילוי, וחיוניותה לצמצום פערי הכוחות שבין הצדדים, נדרש
13 אימוצה של גישה שיפוטית שתרחיב את גבולותיה במידת האפשר, ותגן עליה מפני אלה
14 המבקשים לפגוע בה. גישה זו יכולה לבוא לידי ביטוי בכמה מובנים, הן אשר למערך החוזי
15 שנכרת בין הצדדים, הן אשר לחובות כלליות שהדין צריך להטיל על הפועלים בשמם של
16 האומנים ולמענם.
- 17 52. במישור החוזי כיצד?
18 בבסיס מערכת היחסים שבין הצדדים עומדים החוזים שכרתו ובראשם טופס העברת הזכויות.
19 אלא שכאן באות הוראות סעיף 8(1) לחוק השליחות, שמכיר אומנם בחובת הגילוי של השלוח
20 לשולח, אך קובע כי זו כפופה לבדיקה האם "אין כוונה אחרת משתמעת ממהות השליחות או
21 מתנאיה". מכאן שהצדדים רשאים לקבוע בהסכם תנאים המסייגים את חובת הגילוי או
22 המעצבים אותה בהתאם לרצונם.
- 23 מסקנה זו משתלבת עם העובדה שחובת הגילוי שבחוק השליחות ובחוק הנאמנות היא
24 דיספוזיטיבית, אך זאת עד מידה מסוימת (ראו: סעיף 8 לחוק השליחות כאמור; שילוב
25 סעיפים 7 ו-11 לחוק הנאמנות; ברק, בעמ' 132, 1055; כרם, בעמ' 475-476).
- 26 יחד עם זאת, נוכח חשיבותה של חובת הגילוי, כאשר נבוא לפרש את החוזים הרלוונטיים
27 הקיימים בין הצדדים, הגישה הפרשנית צריכה להיות מרחיבה. יש לעשות כל מאמץ פרשני
28 כדי ליתן לחוזים מובן המטיל חובת גילוי רחבה, כדי להבטיח יכולות פיקוח ומעקב נאותים
29 של האומנים על פעילות העמותה.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

53. ולצד דיני החוזים עומדים העקרונות הכלליים שהדין מטיל על השלוח, הנאמן, ובמובן הרחב יותר על האמונאי. הדין הכללי מטיל אפוא חובות על עמותת עילם, וזאת נוכח הנורמות השולטות על התנהלותה, לצד התקנון שלה, וההסכמים שהיא חותמת עם האומנים השונים.
- 4 חוק השליחות, למשל, מטיל על השלוח לנהוג כלפי השולח בנאמנות. "משמעות הדבר אינה שיחסי השליחות, כשלעצמם, עושים את השלוח לנאמן ואת השולח לנהנה. אכן, 'הנאמנות הקניינית' קיימת גם ביחסי שליחות, וזאת כאשר עקב השליחות נכס בא לידי השלוח. אך חובתו של השלוח לפעול בנאמנות קיימת גם מקום שכל נכס לא בא לידי השלוח. אכן, את חובתו של השלוח ניתן לתאר באופן מדויק יותר אם נאמר כי מוטלת עליו החובה 'לנהוג באמונה' כלפי השולח, או לנהוג כלפיו ב'אמון'. 'חובת אמון' זו מוטלת על השלוח בלא כל קשר להמצאותו של נכס בידי השלוח. עצם קיומם של יחסי שליחות בין השולח לבין השלוח, מטילה על השולח חובת אמון ואמונה כלפי השולח [...]. אכן, אם ביחסים בין צדדים (יריבים) לחוזה נדרש 'תום לב' (רגיל) כלומר, אדם לאדם – אדם, הרי ביחסים בין שולח ושולח נדרשים אמון ונאמנות – כלומר, אדם לאדם – מלאך" [ההדגשה הוספה] (ברק, בעמ' 1042-1043).
54. מכאן שגם כאשר עוסקים אנו בתאגיד ניהול משותף של זכויות אומנים, אין לתפוס את מערכת היחסים החוזית הכתובה, שנכרתה בין הצדדים, כממצה. יש להכיר בחיובים המשפטיים הכלליים המוטלים על עמותת עילם הפועלת בשם האומנים ולמענם.
- 18 חובת אמון זו מחייבת, ככל שהדברים נוגעים למסירת המידע, לסייע להם לקבל מסמכים ומידע הנוגעים בזכויותיהם שלהם, אך גם ביחס לפעילות של העמותה עצמה ולאופן שבו היא ממלאת את תפקידה הבסיסי המוגדר בחקיקה, ובחוקתה. ככל שתוכל לסייע להם על ידי העברת מידע המצוי בידיה או בשליטתה, או שתוכל להשיגו, ואין לה אינטרס לגיטימי שלא למסור אותו, הרי שחובת האמון או האמונאות הכללית מטילה עליה את החובה לעשות כן.
55. אם נסכם, שעה שאנו עוסקים בשלוחים ובנאמנים, הפועלים בשמם של האומנים, ניתן להכיר בחובה למסור מידע הנשענת על שני אדנים שונים. כאשר שלוחים ונאמנים אלה מגשימים את **החובות החוזיות** המוטלות עליהם, ממילא מוטלת עליהם חובה למסור מידע בהתאם להסכמות החוזיות שגובשו בין הצדדים.
- 27 לצד החובות החוזיות הישירות, הנאמנים והשלוחים כפופים גם לחובה הכללית לנהוג כלפי שולחיהם באמון. חובה זו מטילה עליהם חובת הגינות מוגברת. החוזה בין הצדדים לא יוצר, ככזה, הסדר שלילי. אין הוא שולל קיומן של נורמות כלליות של התנהלות ראויה, החלות לצד הנורמות החוזיות המפורשות.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

56. מקו ניתוח זה מתבקשת מסקנה חשובה. כיוון שחובת הגילוי חלה מכוח הדין הכללי, אין די בעובדה שהחובה בין הצדדים לא מסדיר אותה כדי לשלול את קיומה. חובה זו תמשיך לחול אלא אם מערכת היחסים בין הצדדים תוביל למסקנה שונה. או שזו תישלל על-ידי החובה שבין הצדדים באופן ברור, ואז "הוראה מפורשת בחובה דוחה הצידה חובות אלה" (ברק, בעמ' 1024); או שניתן לומר ש"כוונה אחרת משתמעת ממהות השליחות או מתנאיה" (סעיף 18(1) לחוק השליחות. כוונה שכזו יכולה להשתמע, למשל, במקום בו השלוח או הנאמן פועלים בתחומים שוליים, או שמידת העניין של האמונים בהם היא מופחתת, אך לא כאן המקום לנטוע מסמרות.

57. ומה הדין במקום בו יבקשו תאגידי הניהול המשותף של זכויות לצמצם את חובותיהם ולשלול חובתם למסור מידע? האם יוכלו לעשות כן במשיכת קולמוס חוזית?

התשובה השלילית מתבקשת נוכח תלותם של האומנים בתאגידים, ולאור קיומם של פערי כוחות מובהקים ביניהם. ההבנה כי עילם היא אמונאית מקרינה על כוח ההתנאה החוזית העומד לרשותה. מכאן שיש להטיל מגבלות על יכולת הניסוח של החוזים הבאה לשלול את חובת הגילוי. אכן, וכאמור, החובה היא דיספוזיטיבית, אך זאת עד גבול מסוים. גם יכולת ההתנאה על חובות האמון, ובכללן חובת הגילוי, כפופה לעקרון תום הלב. לעניין זה יפה במיוחד הניתוח של ברק שציין (ברק, בעמ' 1051):

לדעתנו, האינטרס הציבורי העקרוני אינו צריך להכיר בתוקפו של הסכם לפיו מותר לשלוח לנהוג בזדון או בחוסר הגינות. הסכם כזה בטל בהיותו בלתי חוקי. על כן ניתן לוותר על הפרת חובות אמון, אם ההפרה נעשית ברשלנות. אין הוויתור תופס, אם ההפרה היא מכוונת. מכאן, שחובות האמון הן בחלקן דיספוזיטיביות ובחלקן קוגנטיביות. אכן, גם לחובת תום הלב יש סף תחתון קוגנטי, שמעבר אליו אין הצדדים יכולים לרדת, והסכמתם אינה מעלה ואינה מורידה. בוודאי שהסכמת השולח והשלוח אינה יכולה לרדת מעבר לסף תחתון זה. כשלעצמנו, נראה לנו כי נדרש סף תחתון "גבוה יותר" ביחסים בין שולח לבין שלוח. נסיון לרדת מעבר לסף זה לא יצלח. תוצאתו עשויה להיות בטלות ההוראה [ההדגשות הוספו].

ואם כך בדיני השליחות הכלליים, ודאי שכך בענייננו, שעה שיש לראות בעילם כבאמונאית. נוכח מהות מערכת היחסים שבין הצדדים יש להרחיב את הגרעין הקוגנטי, שאותו הסכמת הצדדים לא יכולה לחדור. קיימת "ליבה קשה" שלא ניתן לכרסם בה, ביחס לביצוע מטלות האמונאות (ראו הדיון אצל ליכט, בעמ' 132 ואילך).



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

58. כפי שראינו, עניין הטלת חובות הדיווח וחובות פומביות על תאגידי הניהול המשותף של זכויות מבצעים מצוי על שולחנה של הכנסת, אלא שהאסדרה מתמהמהת. ועד שהכנסת והגורמים המאסדרים יאמרו את דברם, על בתי המשפט לגשר על הפער שבין הדין לבין החיים בתחום זה, וזאת על-ידי ביצורה של חובת הגילוי. לא ניתן יהיה להותיר את מימושה לרצונם הטוב והחוזי של הצדדים. **"מתעורר חשש להתנהגות אופורטוניסטית של הצד בעל הכוח. נקודת המפתח הינה שלא ניתן להתבסס באופן מוחלט על הסדרה חוזית חופשית של מערכת היחסים."** (ליכט, בעמ' 1).
- חשש זה בא לידי ביטוי גם בנסיבות המקרה הנוכחי. כזכור, כאשר פנו חלק מהתובעים לעמותת עילם בבקשה לקבל נתונים הם קיבלו תשובה לפיה אין להם **"כל זכות להעמיד עצמם כפקחים על התנהלות העמותה ולדרוש נתונים כלשהם פרט לנתוני התמלוגים השנתיים המגיעים לכל אחד מהם"** (ראו לעיל בפסקה 5). זאת משום שלשיטת הנתבעת היה מקום להבחין בין מי שהם חברי העמותה ממש ובין מי שאינם כאלה והמתקשרים עמה בטפסי העברת זכויות.
- אלא שמענה זה אינו משקף את הדין הראוי וגם לא את זה המצוי. הוא לא עולה בקנה אחד עם חובות הגילוי והדיווח המוטלים על עילם כאמונאית של האומנים שהיא פועלת בשמם. ודאי שאומנים אלה זכאים לקבל מידע החורג מזה הנוגע לתמלוגים האישיים שהם מקבלים. כך, זכותם לעמוד על הוצאות העמותה, כדי לראות אם אלה סבירות, ולא מכרסמות בהיקף התמלוגים שמחולק לאומנים השונים; זכותם לעמוד על המפתח לחלוקת התמלוגים ועל ההתנהלות הכללית של העמותה, שהרי התנהלותה הראויה משליכה ישירות על האינטרסים המיידים שלהם. זכותם לוודא כי החשבונות השונים שהעמותה נשענת עליהם הם אמיתיים, וכי הם משמשים בסיס איתן להתחשבונות השוטפת.
- כמו כן אין לקבל את עמדת עילם בכתב הגנתה, כי הגילוי שביצעה היה לפנים משורת הדין. לא חסד נעשה עם התובעים, אלא אלה מבקשים לממש את זכותם.
- על עילם לדאוג שיתקיים אפיק ראוי לשמו של זרימת מידע לאומנים המעוניינים בכך – בין בדרך של מענה ישיר וממצה לפניות המגיעות אליה, ובין בדרך של פרסום מידע רלוונטי באתר שלה, או בכל דרך פומבית אחרת.
59. על רקע זה טוב עשתה עילם שעה שכאשר הגיע הנושא לדיון במסגרת תובענה זו בחרה לשנות את עמדתה, להביע נכונות להעביר לתובעים מסמכים ונתונים שונים, ולעשות כן הלכה למעשה. נוכח זאת, לא יהיה מקום, בנסיבות העניין, לעמוד על היקפה של אותה חובת גילוי קוגנטית ועל גבולותיה. ניתן יהיה להותיר את פיתוח הדין באופן פרטני יותר לעתיד לבוא.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

הכרה בכלי הדיוני שיאפשר לאומנים לברר חילוקי דעות מול העמותה בעניין המידע

המגיע להם

60. חובת הגילוי לא תוכל להיות בעל משמעות מעשית אם לא יינתנו הכלים המעשיים לעמוד על משמר מילויה. לכן, יש לאפשר הגשת תובענות, שכל תכליתן העברת מידע לאומנים שתאגיד הניהול המשותף של הזכויות פועל בשמם ועבורם. הגישה המרחיבה לחובת הגילוי צריכה לבוא לידי ביטוי לא רק בכל הנוגע במישור המהותי, אלא גם במישור הדיוני.

61. אכן, גישתה של שיטת המשפט הישראלית ביחס לתובענות שעניין גילוי מידע, בטרם הגשת תובענה, הינה מורכבת (ראו הניתוח של כב' השופט, כתוארו אז, עמית ברע"א 2903/13 אינטרקולוני השקעות בע"מ נ' שקדי (פורסם במאגרים; 2014)). "ככלל, האפשרות לבקש צו גילוי מסמכים לפני הגשת תובענה, כדי שיהא בידי המבקש להחליט אם יש מקום להגשתה, אינה קיימת בשיטתנו המשפטית" (שם, בפסקה 3 לפסק הדין). יחד עם זאת "ניתן למצוא בפסיקה מצבים חריגים בהם התיר בית המשפט גילוי מסמכים עוד קודם להגשת התביעה" (שם). ובנוסף ישנם מצבים שבהם "החוק עצמו מכיר בזכות עצמאית לקבל מסמכים, שאז ניתן להגיש תביעה לקבלת מסמכים מכוח החוק הספציפי, גם אם אותם מסמכים עשויים לשמש בעתיד לצורך הליך משפטי נפרד" (שם).

ובמצב דברים בו קיימת חובת מסירת מידע, המוטלת על גוף כאמונאי, מן הראוי להכיר בזכותם של זכאי המידע לנקוט בהליך עצמאי אם זה לא נמסר להם.

ראשית, הזכות לקבל מידע עומדת על רגליה היא, ללא קשר לשאלה מה ייעשה במידע שכזה. לזכות זו יש ערך אינטרינזי, ולא בהכרח רק אינסטרומנטלי. אלה הם פני הדברים באופן כללי, וכך במיוחד בסוגיה שלפנינו. "**ידע הוא כוח**" (*Scientia potentia est*) או ליתר דיוק "**הידע עצמו הוא כוח**" (*ipsa scientia potestas est*); כך הורה אותנו פרנסיס בייקון. הצורך לדעת כיצד מקדמת העמותה את האינטרסים של האומנים השונים מחייב אפיק זרימה שוטף של מידע רלוונטי. וככל שאפיק זה אינו קיים מן הראוי לכוננו בדרך של מתן סעד שיפוטי במקרים המתאימים. **שנית**, הליך מוצלח למסירת מידע טומן בחובו גם תועלות אינסטרומנטליות. לא תמיד ראוי להפנות את הצדדים להגיש תובענה זה נגד זה ולשמור את מסירת המידע לתובענה עתידית שכזו. מיצוי אפיק המידע יוכל, לעיתים, לבנות אמון בין הצדדים במקום בו התערער, ולחסוך התדיינויות משפטיות עתידיות; ואם נגזר על הכול לנהל ולפסוק בהן, ייעשה כן על בסיס מידע מלא יותר, באופן שיוכל למקד את הדיון ואת הצדדים בסוגיות השנויות באמת במחלוקת. הזמן השיפוטי שיוקדש לניהול ההליך למסירת המידע יוכל לחסוך זמן שיפוטי בעתיד, כשתבוא שעתן של ההתדיינויות העתידיות, אם תנוהלנה.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

62. על רקע זה יש להכיר בחריג פסוק ולפיו ניתן לנקוט בהליך ייעודי לקבלת מידע לאכיפת חובת גילוי המוטלת על האמונאי. דברים ברוח זה ציין הנשיא עמית בספרו לפיהם **"ניתן לנקוט הליך נפרד לקבלת מידע, מקום בו קיימת חובה לגילוי המידע נהנה מכוח סעיף 7 לחוק הנאמנות, התשל"ט-1979 הקובע כי 'הנאמן – חייב לתת לנהנים דין וחשבון על ענייני הנאמנות אחת לשנה', או ביחסי שולח-שלוח מכוח סעיף 8 לחוק השליחות, תשכ"ה-1965 המטיל חובת נאמנות על השלוח, שנדרש לגלות לשולח' כל ידיעה וימסור לו כל מסמך הנוגעים לנושא השליחות ויתן לו דין וחשבון על פעולותיו"** (יצחק עמית חסיונות ואינטרסים מוגנים – הליכי גילוי ועיון במשפט האזרחי והפלילי 40 (2021)).

מתכונת דיונית זו דומה במהותה לתובענה לקבלת מסמכים. גם שם נדרש התובע לבסס תחילה מערכת יחסים מיוחדת המצדיקה את קבלת החשבונות להם הוא עותר (רע"א 8266/11 יו. בי. אמ נ' מעוז נסיעות בע"מ (פורסם במאגרים; 2012; בפסקה 25 להחלטת כב' המשנה לנשיא, כתוארה אז, נאור)). אלא שברקע ההליך שם עומד סעד כספי שמבקש החשבונות מעוניין לבסס בסופו של יום. בענייננו בהחלט ייתכן כי חלק מהתובעים יעותרו לפיצוי כספי, ככל שיסברו שלא קיבלו את התמלוגים המגיעים להם. ועדיין, לא כל המידע המבוקש נועד לשם כך. כך, פירוט לגבי הוצאות העמותה נועדו לבקר את התנהלותה. פירוט זה חיוני לשם עמידה על התנהלותה התקינה, וחובת מסירת המידע בעניין זה ובעניינים אחרים עומדת על רגליה היא ללא קשר לתובענה כספית, בין אם תבוא בהמשך ובין אם לאו.

63. מכל מקום, מן הראוי שהמחוקק, בבואו לקבוע אסדרה של התחום, ידאג לא רק לכללים המהותיים אלא גם למסגרת הדיונית הנאותה, שתבטיח את קבלת המידע, ככל שיש למוסרו, במקרים של מחלוקת.

החובה למסור מידע - חובה יחסית ולא מוחלטת

64. החובה למסור מידע, עם כל חשיבותה, אין היא מוחלטת, אלא יחסית. יכולים להיות אינטרסים וזכויות הראויים להגנה שיובילו לכך כי זו תיסוג במקרים המתאימים.

65. אפילו רשויות ציבוריות – שהן נאמן של הציבור – החייבות במסירת מידע מכוח חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 (להלן: **חוק חופש המידע**), יכולות להצדיק את אי מסירתו. כך, למשל, כאשר הטיפול בבקשת המידע **"מצריך הקצאת משאבים בלתי סבירה"** (סעיף 8(1) לחוק). או כאשר מדובר ב**"מידע שגילוי מהווה פגיעה בפרטיות, כמשמעותה בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 [...], אלא אם כן הגילוי מותר על פי דין"** (שם, בסעיף 9(א)(3)). או במידע **"הנוגע לניהול פנימי של הרשות הציבורית שאין לו נגיעה או חשיבות לציבור"** (שם, בסעיף 9(ב)(5)).



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 ואם כך ביחס לרשויות ציבוריות, הכפופות לכל הכללים והעקרונות של המשפט הציבורי, ודאי
2 שכך ביחס לעמותה כמו עמותת עילם.
- 3 66. שעה שמדובר ברשויות ציבוריות, ראוי יהיה להעיר שגם אם קיימת הצדקה שלא למסור מידע,
4 עדיין "במידת האפשר, על הרשות לגלות מידע תוך השמטת פרטים שעליהם חלים החריגים
5 לגילוי, אם הדבר אפשרי ללא הקצאת משאבים בלתי סבירה או הכבדה ניכרת על פעולתה
6 של הרשות" (דפנה ברק-ארז משפט מינהלי 589 (כרך ראשון, 2010)).
- 7 ועוד קבע המחוקק כי ככל שהנושא מובא להכרעה שיפוטית "לא יורה בית המשפט על מסירת
8 מידע העלול לפגוע בזכויות צד שלישי, אלא לאחר שנתן לצד השלישי הזדמנות להשמיע
9 טענותיו, בדרך שיקבע" (סעיף 17(ג) לחוק חופש המידע). וביחס לחלק מהחריגים לחובת
10 מסירת המידע "רשאי בית המשפט להורות על מתן מידע מבוקש, כולו או חלקו ובתנאים
11 שיקבע, אם לדעתו העניין הציבורי בגילוי המידע, עדיף וגובר על הטעם לדחיית הבקשה,
12 ובלבד שגילוי המידע אינו אסור על פי דין" (שם, בסעיף 17(ד)).
- 13 67. מכל אלה אנו למדים כי גם אם עומדים על הפרק שיקולים המצדיקים אי גילוי מידע, ואף
14 כאלה שהם כבדי משקל, אין הדבר מוביל בהכרח לאיסור על הגילוי ולדחיית הבקשה לקבלת
15 המידע. עדיין אפשר לשקול הגעה לפתרונות ביניים ובהם השחרת חלקים רגישים במסמכים
16 שעל הפרק, או לפנות לצדדים שלישיים לשם קבלת עמדתם, האם יסכימו לגילוי גם בהינתן
17 זכותם לפרטיות. איזון יהיה בגדר צו השעה.
- 18 במסגרת ההליך הנוכחי אין צורך לעמוד על היחס שבין הפתרונות שבחוק חופש המידע
19 והתאמתם לעמותות כמו עילם, שאינן רשויות ציבוריות. החשוב הוא בהתוויית העקרונות
20 הכלליים כאמור לעיל, ובצורך להגיע לפתרונות מעשיים במקרה של התנגשות בין האינטרסים
21 השונים העומדים על הפרק.
- 22 **בחינה פרטנית של פריטי המידע המבוקשים על ידי התובעים**
- 23 68. מצוידים בכל אלה נפנה לבחון את פריטי המידע שביקשו התובעים, ולבדוק האם המענה
24 שניתן להם על ידי הנתבעת הוא ראוי.
- 25 69. אך לפני שנעשה כן מתבקשות הערות דיוניות.
- 26 70. התובעים באו חשבון עם הנתבעת על שלא חקרה את המצהירים מטעמם בחקירה נגדית.
27 טרוניה זו הייתה זוכה למשקל, אם הייתה עומדת על הפרק הכרעה בשאלה האם קיבלו
28 התובעים את התמלוגים המגיעים להם וכיוצ"ב מחלוקות עובדתיות וכספיות. אלא, שכזכור,
29 לפנינו תובענה למתן חשבונית ולמתן מסמכים. והשאלה האם המסמכים שסופקו מספקים



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 אם לאו, אינה מצריכה, בהכרח, בירור עובדתי, וזה לא היה נדרש בנסיבות המקרה הנוכחי.
- 2 בנוסף לא היתה מוטלת חובה על הנתבעת להגיש את המסמכים השונים באמצעות עורכם.
- 3 מדובר בתביעה למתן חשבונות, ולגיטימי שהמצהיר מטעם הנתבעת, ובמקרה זה המנכ"ל שלה
- 4 מר וישניה, יאסוף את המסמכים השונים העומדים לרשותו ויגישם. גם אם הוא עצמו לא ערך
- 5 או היה מעורב בהפקה בפועל של חלק מהמסמכים, הדבר אינו גורע מיכולתו לספקם במענה
- 6 לדרישות התובעים, ואינו גורע מתוקפם הראייתי.
71. עוד טוענים התובעים כי נפל פגם בהתנהלות הנתבעת, שעה שבחרה שלא להעיד את מר מנחם,
- 8 שהיה סמנכ"ל העמותה, ובירר את טענות חלק מהם ביחס לתמלוגים שקיבלו. אינני סבור כך,
- 9 היות שכאמור לא עומדת על הפרק מחלוקת עובדתית ביחס לדיות התמלוגים שקיבלו תובעים
- 10 כאלה או אחרים. השאלה העומדת להכרעה בהליך זה היא האם ניתן מענה ראוי לדרישות
- 11 המידע של התובעים, והאם עמדה הנתבעת בחובת הגילוי המוטלת עליה.
72. לבחינת דיון המענה אפנה כעת.
- 13 **רשימת מקבלי השכר בעילם**
73. התובעים עתרו לקבל את רשימת כל מקבלי השכר בעילם, שכרם והסכומים שקיבלו בשבע
- 15 השנים האחרונות, עובר להגשת התביעה.
- 16 באופן עקרוני, המידע האמור הוא רלוונטי וחשוב, שהרי אם יתברר כי העמותה נוקטת בגישה
- 17 בזבזנית ומוציאה הוצאות בהיקף ניכר ולא מוצדק, כי אז הדבר יבוא על חשבון היקף
- 18 התמלוגים העומדים לחלוקה לאומנים עצמם.
74. הנתבעת העבירה לידי התובעים את רשימת כל מקבלי השכר בה, לפי תפקידם. שמות הגורמים
- 20 הללו הושחרו. רשימה זו כוללת את המנכ"ל, הסמנכ"ל, היועץ המשפטי, שישה עובדים
- 21 ומנהלת משרד. עוד היא כוללת את רכיבי השכר, הפרשות לפיצויים ולקרן השתלמות ועוד,
- 22 וזאת ביחס לכל גורם וגורם.
75. התובעים טוענים כי אין מקום להשחיר את פרטי העובדים, אלא שכאן יש לאזן בין רצונם
- 24 לקבל את המידע ובין הצורך לשמור על פרטיותם של מקבלי השכר. איזון זה בא לידי ביטוי
- 25 בהוראות דיני העמותות, המקרינים על המחלוקת.
- 26 כך, סעיף 36 לחוק העמותות, התש"ס-1980 (להלן: **חוק העמותות**) קובע כי על הוועד המנהל
- 27 של העמותה לצרף לדוח הכספי שלה הודעה בדבר השכר שמקבלים חמשת מקבלי השכר
- 28 הגבוה ביותר בה. מסמך זה, לצד נוספים, יהיו פתוחים לעיון אך זאת **"בלא פירוט שמותיהם"**



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 של מקבלי השכר הגבוה ביותר בעמותה" (סעיף 39(ג) לחוק). בעניין זה יש לציין כי חוק
- 2 העמותות עמד על כך שכוחה של הזכות לפרטיות הוא חלש יותר ביחס לאורגנים שונים של
- 3 העמותה, כגון חברי הוועד המנהל או ועדת הביקורת שלה ועוד (ראו בסעיף 39(ד)(3) לחוק).
- 4 76. על רקע זה, יש להתחשב בזכות לפרטיות של מקבלי השכר, בשים לב לרמת הפירוט
- 5 שבמסמכים שהעבירה העמותה. מבחינת תכלית הבקשה של התובעים, הרי שהיקף ההוצאות
- 6 בגין השכר נמסר להם, ודי בכך כדי להגשים את אינטרס הביקורת העומד בבסיס דרישתם.
- 7 יותר מכך. בנסיבות המקרה הנוכחי עיון באתר העמותה מעלה כי הוא כולל פירוט שמי של
- 8 המטה שלה, ובכלל רוב המועסקים על ידה.
- 9 77. עוד אינני סבור שמוטלת חובה על הנתבעת להגיש לעיון התובעים אסמכתאות לתשלום בעניין
- 10 זה. התובעים לא ביססו אי תקינות של הנתונים שהועמדו לעיונם. ככל שיהיו מעוניינים בכך,
- 11 יוכלו ליצור קשר עם האורגנים המוסמכים בעמותה, כדי לבקש מהם לבצע בדיקות כאלה
- 12 ואחרות, ללא שאנקוט כל עמדה לגבי הדברים לגופם.
- 13 78. הנתבעת תעביר לרשות ב"כ התובעים את הנתונים העדכניים בעניין זה המצויים בידה, לשנים
- 14 2022 ואילך, במתכונת בה העבירה את הדוחות הקודמים, וזאת עד לתאריך 5.11.25.
- 15 **רשימת כל ההוצאות של עילם בשבע השנים האחרונות בצירוף אסמכתאות**
- 16 79. גם נתון זה הוא רלוונטי, שהרי ככל שעילם מוציאה הוצאות לא נדרשות או לא סבירות
- 17 בהיקפן, הרי שהדבר ישליך על גובה התמלוגים שתוכל לחלק לטובת האומנים השונים,
- 18 הזכאים להם.
- 19 80. הנתבעת העבירה לתובעים מאזני בוחן עבור השנים 2015-2021, שכללו את ההוצאות
- 20 שהוציאה בכל שנה. עוד הפנתה לאתר גידסטאר, שהוא אתר התאגידים מטעם משרד
- 21 המשפטים, שם ניתן לעיין בדוחות הכספיים של הנתבעת, שהוגשו לרשם העמותות, כשהם
- 22 חתומים על ידי רואה חשבון חיצוני.
- 23 81. התובעים טוענים כי הדוחות שקיבלו נמסרו להם שלא בידי עורכם, וללא אסמכתאות לאימות
- 24 התוכן. אינני סבור שבכך יש פגם הרובץ לפתח הנתבעת. מדובר במסמכים המצויים ברשותה,
- 25 ודי בכך שצורפו לתצהיר המנכ"ל. אין חובה להגישם באמצעות הגורמים שעמלו עליהם הלכה
- 26 למעשה. כמו כן, שילוב מסמכים אלה יחד עם הדוחות הכספיים מראה כי מדובר בנתונים
- 27 שעברו בדיקה על ידי רואי החשבון שערכו את הדוחות הכספיים. צירוף כל האסמכתאות
- 28 התומכות בהוצאות השונות יעלה לגדר מלאכה מכבידה.



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 ככל שלתובעים יש השגות לגבי נתונים כאלה ואחרים, ותמיהות שיתעוררו לאחר השוואה בין
2 הדוחות הכספיים למאזני הבוחן, יוכלו לפעול מול הגורמים המתאימים בעמותה, כמו גורמי
3 ביקורת הפנים להמשך ליבון הדברים, או לנקוט בכל צעד אחר שימצאו לנכון.
- 4 82. הנתבעת תשלם את מסירת מאזני הבוחן שמצויים אצלה לשנים 2022 ואילך לבי"כ התובעים,
5 וכן תעביר אליו העתק של הדוחות הכספיים החתומים על ידי רואי החשבון לשנים 2015 ואילך
6 וזאת עד תאריך 5.11.25.
- 7 **נתוני האמת של הגבייה של הנתבעת מתחנות הרדיו, ערוצי הסלולר, אולמות השמחה, מבתי**
8 **העסק – את נתוני החלוקה והאסמכתאות להעברות הכספים לתובעים**
- 9 83. רכיב זה של התביעה נוגע בליבת האינטרסים של האומנים שהעמותה פועלת בשמם. כאן אנו
10 דנים בכספים שהעמותה גובה בגין ביצוע היצירות על ידי צדדים שלישיים, ומגביה זו מקבלים
11 האומנים את חלקם באמצעות התמלוגים המשולמים להם.
- 12 84. הנתבעת העבירה לתובעים את נתוני הגבייה מתחנות הרדיו האזורי בין השנים 2015-2021,
13 ועוד נתונים ביחס לגבייה מתחנות רדיו נוספות, ואסמכתאות המעידות על הכנסותיה מערוץ
14 זה; נתונים מקבילים הועברו ביחס לערוצי הסלולר, כשטעות שנפלה בעניין זה תוקנה ונמסרה
15 כרטסת הנהלת החשבונות הרלוונטית; גם נתוני הגבייה מאולמות השמחה ומההשמעות
16 הפומביות הועברו, וצורפו לכתב ההגנה.
- 17 85. אלא שהמחלוקת לא תמה, שכן התובעים טוענים כי לא קיבלו את האסמכתאות הנוגעות
18 לקבלת הכספים אליהם באופן פרטני.
- 19 כך למשל, התובעים ציינו בכתב התשובה שלהם כי היו מקרים שבהם נמצאו פערים בין דוחות
20 אקו"ם ובין דוחות עילם, והדגימו זאת באמצעות השמעת אחד השירים של הזמר עומר אדם.
21 לשיטתם, בשנים שהיתה עלייה משמעותית בגבייה גובה התמלוג ירד במחצית (פסקה 9 לכתב
22 התשובה, שהתובעים הפנו אליו בסיכומיהם), וכזאת לא ייתכן.
- 23 86. הנתבעת טוענת כי התובעים עתרו לקבל את נתוני הגבייה מהגורמים השונים, ואלה נמסרו
24 להם. וגם אם היו עותרים לקבל את הפירוט האישי המתייחס להם, הרי שלא ניתן למסור להם
25 אותו, שכן מדובר בנתונים שאינם בנמצא.
- 26 כך, הגבייה מתחנות הרדיו, מחברות הסלולר, מאולמות השמחה ומבתי העסק לא נעשית
27 ביחס לכל תובע ותובע בנפרד. התשלום הוא כולל, וזאת באמצעות "רישיונות השמיכה"
28 הניתנים לגופים השונים, שבאמצעותם נגבה תשלום בעבור האפשרות לעשות שימוש
29 ברפרטואר הכולל של האומנים המיוצגים על ידי הנתבעת. מכאן שגבייה זו אינה אישית אלא



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

1 קולקטיבית.

2 ואם נעבור מהגבייה אל החלוקה, שעה שהנתבעת מחלקת תמלוגים באופן שנתי, היא מעבירה
3 לידי האומנים דוח השמעות מסודר, בו מפורט התשלום שמועבר לכל מוסיקאי עבור דקת
4 שימוש בביצועיו, בהתאם לחלוקה לקטגוריות (שימוש ביצירה ברדיו, באולמות שמחה,
5 השמעות פומביות ועוד).

6 בנספח 5 לתצהיר מנכ"ל הנתבעת מצוי הסבר על אודות מאפייני החלוקה ומפתחות חלוקת
7 התמלוגים, כפי שאלה מפורסמים באתר המרשתת של העמותה. מפתח החלוקה נקבע על ידי
8 הוועד המנהל שלה. כל מקבלי התמלוגים הם שווים במעמדם, וכולם מקבלים סכומים זהים
9 עבור דקות השידור, למעט מנצחים המקבלים תמלוג כפול.

10 כדי לקבוע את החלוקה ביחס לביצועים פומביים, עורכת עילם מדגם, המבוסס על תחנות
11 שידור; וזאת למעט ביחס לגני אירועים ואולמות שמחה, שם היא נשענת על מדגם אקו"ם.
12 בכל הנוגע להשמעה בגופי בשידור, נשענת עילם על מידע המתקבל מאקו"ם, שעובד בדיקה
13 ועיבוד.

14 ועוד נכתב באתר כי "אם מבצע סבור כי נפלה טעות והושמטו דקות שידור של ביצועיו או
15 שיש בידו מידע על ביצועים שאינם מופיעים בנתוני עילם ולכן לא קיבל עבורם תמלוגים,
16 ניתן, לפי פנייתו, לבצע בירור. אם יתברר שאכן חלה טעות, יתוקנו הנתונים הנמצאים במסד
17 הנתונים של אקו"ם ומשם יועברו הנתונים המתוקנים באופן אוטומטי לידי עילם שתשלם
18 לאותו מבצע את ההפרשים המגיעים לו כתוצאה מתיקון הטעות".

19 87. נוכח המחלוקת בין הצדדים יש להבחין בין עניינם האישי של התובעים ובין נתוני הגבייה
20 מתחנות הרדיו, ערוצי הסלולר, אולמות השמחה, ובתי העסק.

21 א) בכל הנוגע בנתוני הגבייה, מקובלת עלי עמדת הנתבעת כי אלה נגבים באופן קולקטיבי,
22 ולכן אין אפשרות לקבל נתונים של גבייה בעבור השמעות פרטניות, משום שאלה אינם
23 בנמצא.

24 על רקע זה לא ניתן לדרוש מהנתבעת לספק דוחות ומסמכים שאין ברשותה.

25 הנתבעת תשלם את העברת הנתונים כאמור בעמ' 22-26 לתצהיר מר וישניה כך שאלה
26 יכללו גם את הנתונים משנת 2021 ועד שנת 2024 כולל. ככל שיש נתונים הנוגעים לשנת
27 2025 אלה ימסרו אף הם, וככל שלא יוצהר כי הם אינם בנמצא. נתונים אלה יועברו ללא



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

1 השחרות, היות שהנתונים בעמודים אלה לא הושחרו.

2 לאור טענת הנתבעת לרגישות הנתונים הנוגעים לתחנות הרדיו האזורי (עמ' 22), נתונים
3 אלה יישמרו בסודיות אצל ב"כ התובעים, והעותקים העדכניים שלהם לא ימסרו
4 לתובעים, אלא הם יוכלו לעיין בהם במשרדו. ב"כ התובעים יצהיר בשמם כי לא יעשה
5 שימוש בנתונים אלה אלא לצורך המשך הדברות מול עילם או מול אורגנים מוסמכים
6 שלה או כאלה הפועלים בשמה, או לצורכי התדיינות עתידית מולה. ככל שיחליפו
7 התובעים או מי מהם ייצוג בהמשך הדרך, ויהיה צורך לעשות שימוש במסמכים
8 האמורים, אלה יוחזקו בתנאים כאמור אצל ב"כ העתידיים של התובעים.

9 כמו כן יצורפו כרטסות עדכניות לשנים 2023 ואילך כאמור בנספח 8 לתצהיר הנתבעת,
10 שתוכלנה להיות מושחרות, בהתאם למתכונת שגולתה.

11 התובעים טוענים כי הדוחות אינם אמינים, שכן התגלו פגמים, למשל ביחס להיקף
12 הכספים שהתקבלו מחברות הסלולר (פסקאות 46 ואילך לסיכומיהם). אלא שעדיין
13 מדובר במסמכים שהם אלה המצויים אצל הנתבעת. ככל שקיימים פגמים כאלה
14 ואחרים, יוכלו התובעים לפנות על בסיס המסמכים שהתקבלו להתדברות המשך עם
15 הנתבעת, ולבקש מהגורמים המוסמכים כי תתבצענה בדיקות מתאימות, או לנקוט בכל
16 הליך מתאים ככל שלא תתקבלנה תשובות מספקות.

17 **המידע האמור יגולה עד תאריך 5.11.25.**

18 (ב) בכל הנוגע בנתונים האישיים, הנוגעים לתמלוגים שקיבלו התובעים, הרי שאלה התבקשו
19 על ידם, וזאת בניגוד לטענת הנתבעת. העובדה שלא ניתן למסור כאלה ביחס לגבייה
20 מהגורמים המשדרים, אין פירושה שלא ניתן למסור אותם ביחס לחלוקה שמבצעת
21 הנתבעת.

22 בעניין זה הנתבעת הציגה דוגמא של סיכום דוח השמעות מוסיקליות, נספח 1 לתצהירה.
23 יהיה עליה להציג דוחות אלה לכל אחד מהתובעים בשבע השנים האחרונות. לכל דוח
24 יצורף הסבר כיצד גובשו הסכומים שבו.

25 ככל שהדבר נשען על דוחות של אקום או של אשליים יש למסור את הנתונים שבהם, ככל
26 שהם נוגעים בתובעים הספציפיים. זאת שעה שהנתבעת לא יכולה להתנער מחובתה
27 כלפיהם בגין התקשרות עם צדדים שלישיים. ויודגש – הכוונה היא לנתונים הנוגעים
28 לתובעים עצמם, וניתן יהיה להשחיר מידע הנוגע לצדדים שלישיים. ככל שהנתונים
29 שהתקבלו מאקו"ם או מכל גורם אחר ביחס לתובעים עבר עיבוד, יהיה מקום לציין זאת



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

1 ולפרט. כזכור, אפשרות קיום העיבוד הוזכרה על ידי הנתבעת באופן כללי, ומכאן שכל
2 שזה נעשה ביחס לתובעים יש לשקף זאת כלפיהם.

3 **המסמכים בליווי ההסברים יועברו לתובעים עד תאריך 16.11.25.**

4 קבלת הנתונים וההסברים יאפשרו לתובעים לעמוד על תקינות הליך החלוקה ככל שהוא
5 נוגע בעניינם; ובירורי המשך יוכלו להתבצע מול האורגנים המתאימים בעמותה או בכל
6 מסגרת אחרת. כמוסבר לעיל, הכרעה במחלוקות הכספיות עצמן, ככל שהן קיימות,
7 חורגת מהתובענה הנוכחית, שאינה תביעה כספית.

8 **רשימת 50 הנגנים בעלי ההכנסה הגבוהה ביותר ורשימת מקבלי "חלוקת הזהב" בצירוף נתונים**
9 **הנוגעים לחלוקה**

10 88. התובעים ביססו את הלגיטימיות של המידע המבוקש מבחינתם. בכל הנוגע לרשימת מקבלי
11 ההכנסה הגבוהה, הדבר יכול להצביע על יעילותה הכוללת של עילם בפעילותה. זאת משום
12 שאם הנגנים בעלי ההכנסה הגבוהה מקבלים סכומים נמוכים, נראה כי קיימת בעיה במדיניות
13 הכוללת של הנתבעת.

14 אלא שמהצד השני של המתרס עומדת הזכות לפרטיות של נגנים אלה, שהרי מדובר בהכנסות
15 האישיות שהם מקבלים.

16 89. בנסיבות אלה האיזון הראוי הוא מסירה לב"כ התובעים רשימה ללא ציון שמות הנגנים, אך
17 תוך ציון הסכום השנתי של התמלוגים שקיבלו לשנה העדכנית ביותר הקיימת (ככל הנראה
18 שנת 2024). בכך לא תפגע פרטיות אותם אומנים שהרי שמם או פרטיהם המזהים לא ייחשפו,
19 אך כן ימסרו נתונים גולמיים ברמה כללית, היכולים לתת תמונת מצב גולמית בעניין זה.

20 יצוין כי הנתבעת צירפה לראיותיה דוח השמעות מוסיקליות לדוגמא לשנת 2022 של אחד
21 האומנים, וזאת ללא פרטים מזהים (נספח 1 לתצהירה). מכאן שהיא לא ראתה, ובצדק, פגיעה
22 בפרטיות של אותו אומן שעה שהדברים הועברו במתכונת זו. אלא שהתובעים לא ביקשו פירוט
23 שכזה, אלא הסתפקו, כאמור, ב"רשימת 50 הנגנים בעלי ההכנסות הגבוהות ביותר בנתבעת".
24 לכן אין מקום לפירוט מעבר לזה שנקבע לעיל.

25 לאור טענת הנתבעת לרגישות הנתונים, אלה יישמרו בסודיות אצל ב"כ התובעים, והעותקים
26 של הרשימה לא ימסרו לתובעים, אך הם יוכלו לעיין בהם במשרדו. ב"כ התובעים יצהיר
27 בשמם כי לא ייעשה שימוש בנתונים אלה אלא לצורך המשך הדברות מול עילם או מול
28 אורגנים מוסמכים שלה או כאלה הפועלים בשמה, או לצורכי התדיינות עתידית מולה. ככל
29 שיחליפו התובעים או מי מהם ייצוג בהמשך הדרך, ויהיה צורך לעשות שימוש במסמכים



בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

- 1 האמורים, אלה יוחזקו בתנאים האמורים אצל ב"כ העתידיים של התובעים.
- 2 **מסירה זו תיעשה עד תאריך 16.11.25.** עד אותו מועד תפנה הנתבעת לאותם נגנים ותשאל
- 3 אותם האם יסכימו לחשיפת שמם. בהיעדר תשובה חיובית, שמם לא ייחשף. בהינתן תשובה
- 4 חיובית של מי מהם, יימסר על כך עדכון בהמשך הדרך לב"כ התובעים.
- 5 התובעים טוענים כי הנתונים שבידי הנתבעת אינם אמינים, ועדיין, מצויים אנו בתביעה למתן
- 6 חשבונות. התובעים יוכלו לפנות להמשך בירור בעניין זה למוסדות הרלוונטיים בעמותה, ככל
- 7 שיימצאו לנכון, או לנקוט בכל צעד אחר שהדין מעמיד לרשותם.
- 8 90. בכל הנוגע לנתוני חלוקת הזהב לנגנים ותיקים, התובעים טוענים כי חלוקה זו אינה כדין
- 9 ופסולה מבסיסה. אלא שתובענה זו אינה המתכונת המתאימה לבירור העניין. ענייננו, כאמור,
- 10 במתן חשבונות. כאן זכותם של התובעים לקבל פירוט ביחס להיקף הפעילות ולפילוחה. יחד
- 11 עם זאת, גם כאן ניצבת הזכות לפרטיות של אותם אומנים המקבלים את חלוקת הזהב.
- 12 על רקע זה על הנתבעת להעביר לנתבעים, **עד תאריך 16.11.25** טבלה ובה נתוני החלוקות בין
- 13 השנים 2022 ועד היום, ללא ציון שמות האומנים, או פרטיהם המזהים, אך תוך ציון מה
- 14 הסכום שקיבל כל אחד מהם. עד אותו מועד תפנה הנתבעת לאותם נגנים ותשאל אותם האם
- 15 יסכימו לחשיפת שמם. בהיעדר תשובה חיובית, שמם לא ייחשף. בהינתן תשובה חיובית של
- 16 מי מהם, יימסר על כך עדכון בהמשך הדרך לב"כ התובעים.
- 17 הנתבעת ציינה את הקריטריונים לחלוקה, ובתשובתה לתובעים תתייחס לשינויים
- 18 בקריטריונים אלה, ככל שהתקיימו.
- 19 **הנוסחה לחלוקת ההכנסות ממקורות ההכנסה השונים**
- 20 91. עיון בכתב ההגנה של הנתבעת מעלה כי זו צירפה את הנוסחה לחלוקת ההכנסות בין השנים
- 21 2015-2020.
- 22 הנוסחאות הרלוונטיות לשנים 2021 ואילך יימסרו על ידי הנתבעת **עד תאריך 5.11.25.**
- 23 92. התובעים מעלים טענות שונות נגד יישום מפתחות החלוקה, וטענותיהם בעניין זה שמורות.
- 24 אך מבחינת הנתבעת אלה הן הנוסחות כפי שנקבעו על ידי האורגנים המוסמכים שלה. ככל
- 25 שקיים קושי בשאלת היישום, יוכלו התובעים להמשיך ולהידבר מול הגורמים הרלוונטיים
- 26 בעילם, או לנקוט בכל הליך אחר. כמובן שטענות הצדדים בעניין זה שמורות.





בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"א 35652-02-22 אוחיון ואח' נ' עילם, עמותה ישראלית לזכויות מוסיקאים מבצעים

התוצאה

1

2 93. התביעה מתקבלת בחלקה, כאמור בפסקאות 78, 82, 87(א), 87(ב), 89, 90 ו-91 לעיל.

3 94. אשר לשאלת ההוצאות, יש לקחת בחשבון מחד גיסא את סירובה של הנתבעת למסור את

4 המידע בראשית הדרך, נתון שחייב את התובעים להגיש תביעתם; ומאידך גיסא את

5 התנהלותה הראויה כשהסכימה לחשיפה של רוב המידע המבוקש כבר בשלבים המוקדמים

6 של ההליך. ואכן נמצא כי חלקים ניכרים של המידע שיש למסור כבר נמסר קודם לכן. עניין

7 זה צריך להפחית מהיקף ההוצאות, שיש לחייב בהן את הנתבעת. ועוד יש לקחת בחשבון את

8 מאפייני ההתדיינות, שהייתה מתוחמת ובהיקף מצומצם יחסית. על רקע זה אפסוק הוצאות

9 לטובת התובעים שיעמדו על הצד הנמוך.

10 95. אני קובע כי הנתבעת תישא בהוצאות שכ"ט ב"כ התובעים בסך 20,000 ₪ בתוספת מע"מ.

11 הוצאות אלה, ככל שלא ישולמו תוך 30 יום יישאו ריבית והצמדה כדין ממועד פסק הדין.

12 וכן תישא הנתבעת בהוצאות האגרה, ששלמו התובעים, בתוספת הפרשי ריבית והצמדה כדין

13 ממועד תשלומה ועד התשלום בפועל.

14 96. המזכירות מתבקשת לסגור התיק. זכות ערעור כדין.

15

16 ניתן היום, כ"א תשרי תשפ"ו, 13 אוקטובר 2025, בהעדר הצדדים.

17


גרשון גונטובניק, שופט

18

19

20

21